

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM / UNDER THE SAME SUN

„Wrogość jest czymś nieporównanie łatwiejszym od pojednania. Zdarza się przecież, że z wrogiem czujemy się niemal zaprzyjaźnieni, mogąc nań przerzucić odpowiedzialność za wszystkie nasze nieszczęścia. (...) A pojednanie? Jakże żyć pośród gruzów? Jakże wyzbyć się pamięci krzywd? Pojednanie wymaga namysłu, wrażliwości moralnej, sumienia, wymaga wielkiej pracy duchowej, wymaga rozstania się z urojeniami, z mitologią nienawiści, wymaga ujrzenia – w dawnym wrogu i w sobie samym – człowieka pod tym samym niebem”.

W. Bartoszewski, *Wspólna europejska odpowiedzialność*, Warszawa 2001

"Enmity seems incomparably easier than reconciliation. We may happen to form an almost friendly bond with the enemy, readily making him responsible for all our adversities. (...) And what about reconciliation? How to live being surrounded by debris? How to shed the memory of injustice? Reconciliation requires consideration, moral sensitivity and conscience; it requires a great spiritual effort, a relinquishing of illusions and of the mythology of hatred, and finally it requires that we see – in the former enemy as well as in ourselves – a human being under the same sun."

W. Bartoszewski, *Common European Responsibility*, Warsaw 2001

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

1

Władysław Bartoszewski (ur. 19 lutego 1922 r. w Warszawie – zm. 24 kwietnia 2015 r. w Warszawie) był historykiem, pisarzem, dziennikarzem, politykiem, dyplomatą i działaczem społecznym.

Syn Władysława Bartoszewskiego, urzędnika bankowego i dyrektora Banku Polskiego, oraz Beaty Heleny Zbiegiewskiej, ukończył Gimnazjum im. św. Stanisława Kostki oraz Liceum Humanistyczne Towarzystwa Wychowawczo-Oświatowego „Przyszłość” w Warszawie (matura w 1939 r.). We wrześniu 1939 r. uczestniczył w cywilnej obronie stolicy jako noszowy. Od maja 1940 r. pracował w przychodni Polskiego Czerwonego Krzyża.

Władysław Bartoszewski (19 February 1922 in Warsaw – 24 April 2015 in Warsaw) was a historian, writer, journalist, politician, diplomat, and social activist.

The son of Władysław Bartoszewski, a bank clerk and director of Bank Polski, and Beata Helena Zbiegiewska, he graduated from St. Stanisław Kostka Gymnasium and the Humanist Lyceum of the Przyszłość (Future) Educational Society (1939) in Warsaw. A stretcher bearer during the Battle of Warsaw in September 1939, from May 1940 he worked in the Polish Red Cross Clinic.

1. Władysław Bartoszewski, 1930 r.

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

2. Z matką Beatą, 1923 r. / With mother Beata, 1923

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

3. W szkolnym mundurku z matką, lata 30. XX w. / In school uniform with mother, 1930s

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

4. Z ojcem w Warszawie, lata 30. XX w. / With father in Warsaw, 1930s

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

5. Klasa maturalna 1938/1939 r., W. Bartoszewski w II rzędzie pośrodku / The final year of secondary school 1938/39, W. Bartoszewski – second row in the middle

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

6. Budynek Banku Polskiego, zdjęcie przedwojenne / The Bank of Poland building, pre-war photograph

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

7. Świadectwo urodzenia / Birth certificate

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

8. Zeszyt szkolny, 1938 r. / Exercise book, 1938

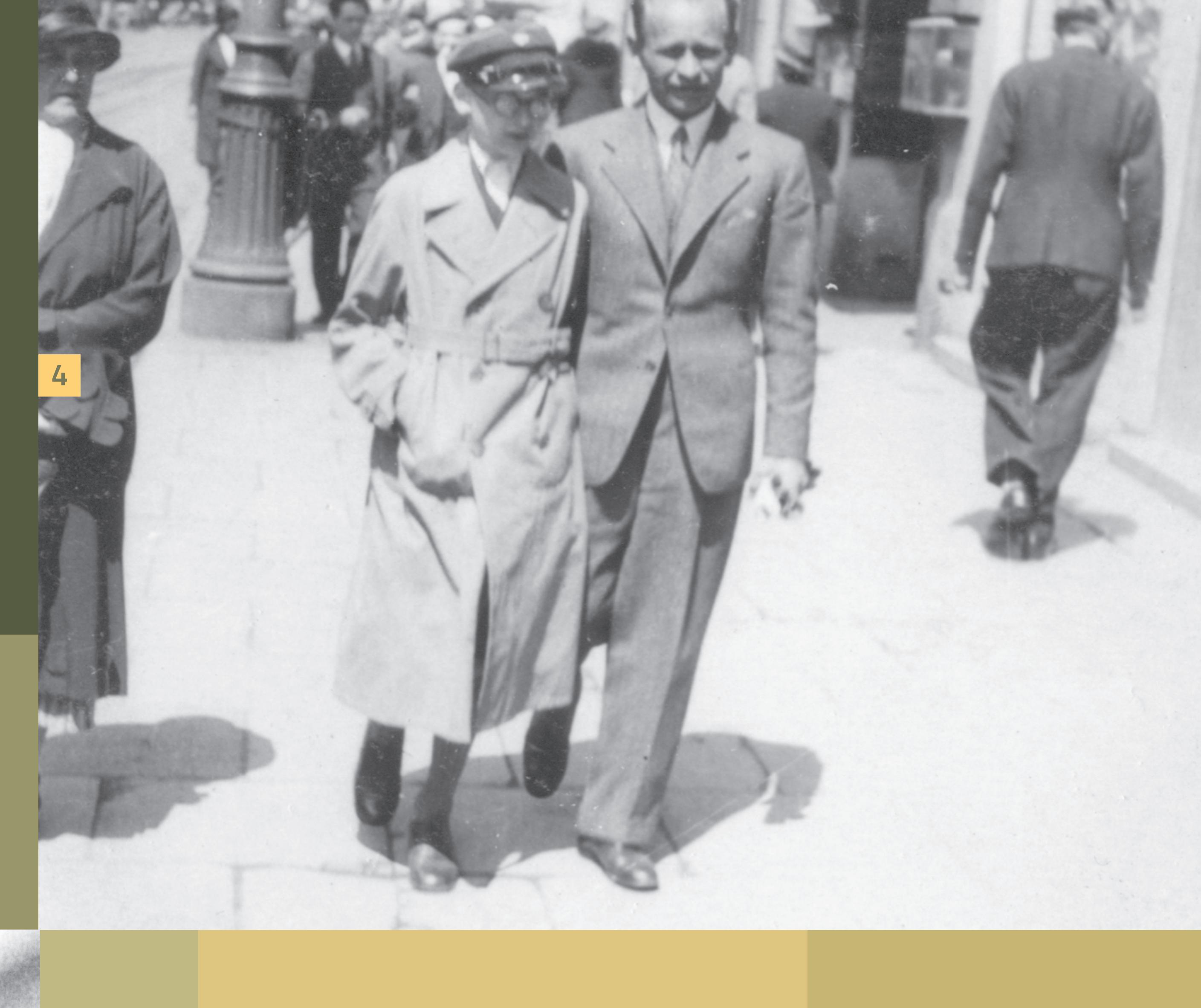
zbioru M. Zająca / collection of M. Zając

2

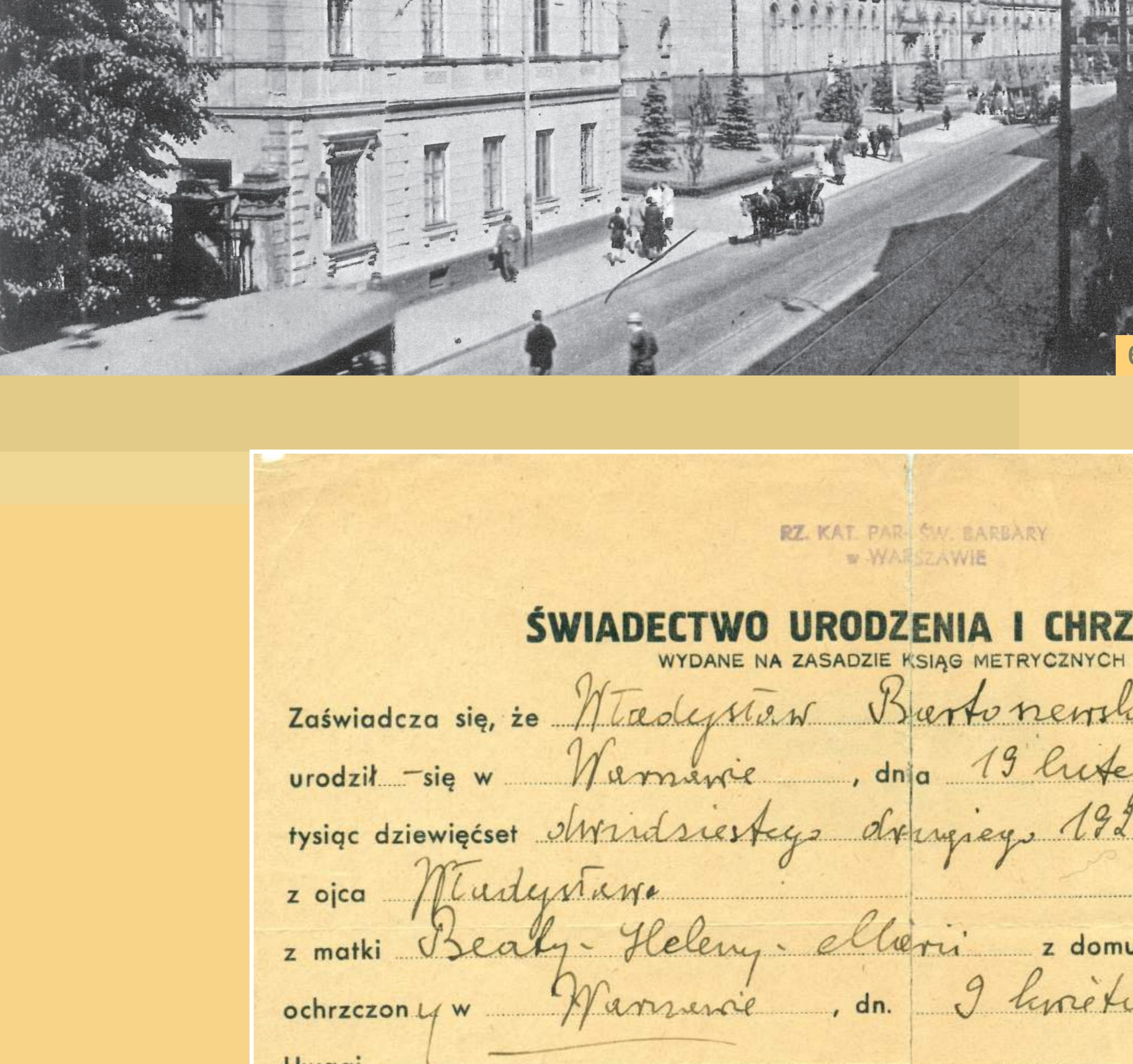
3

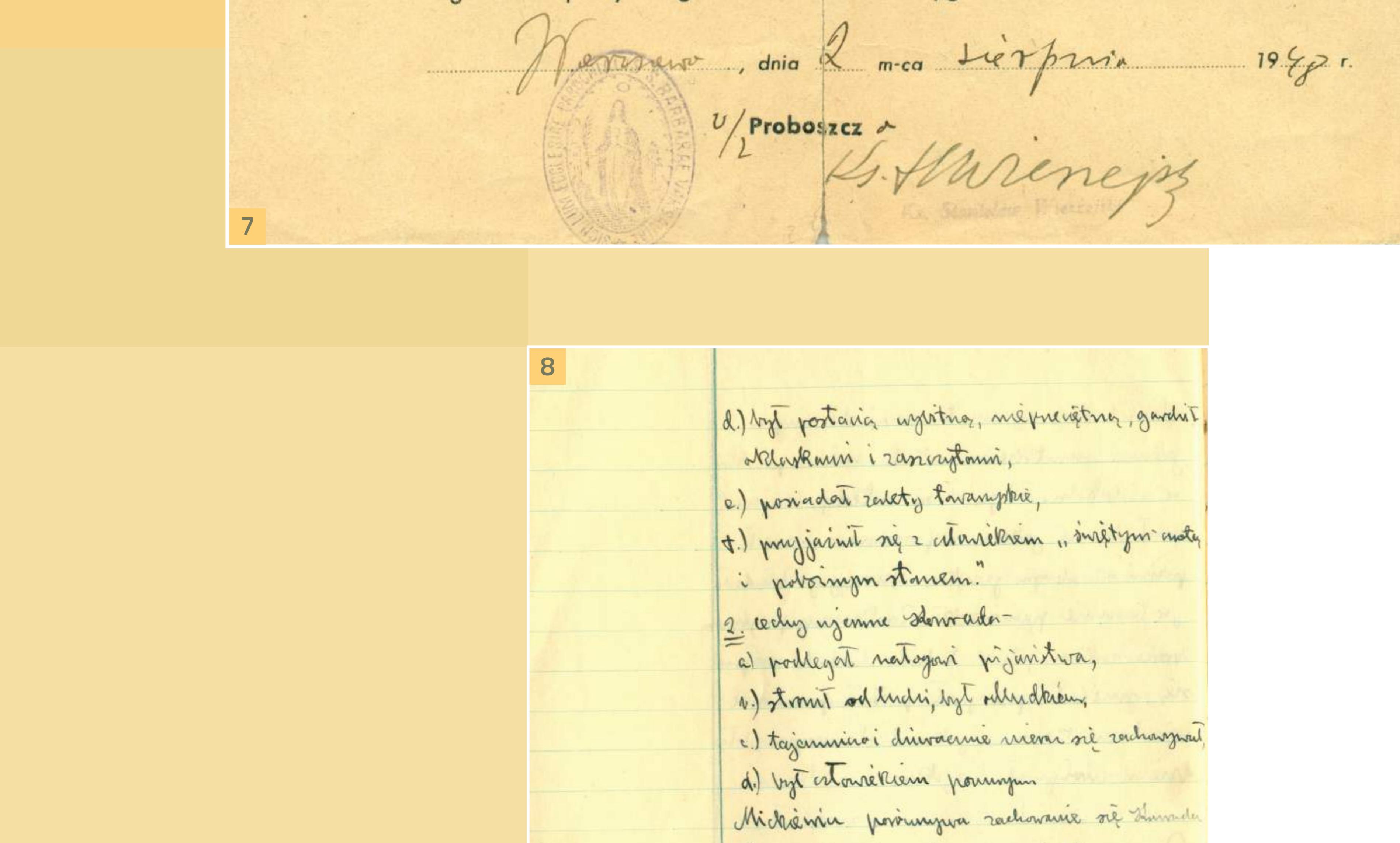
4

5

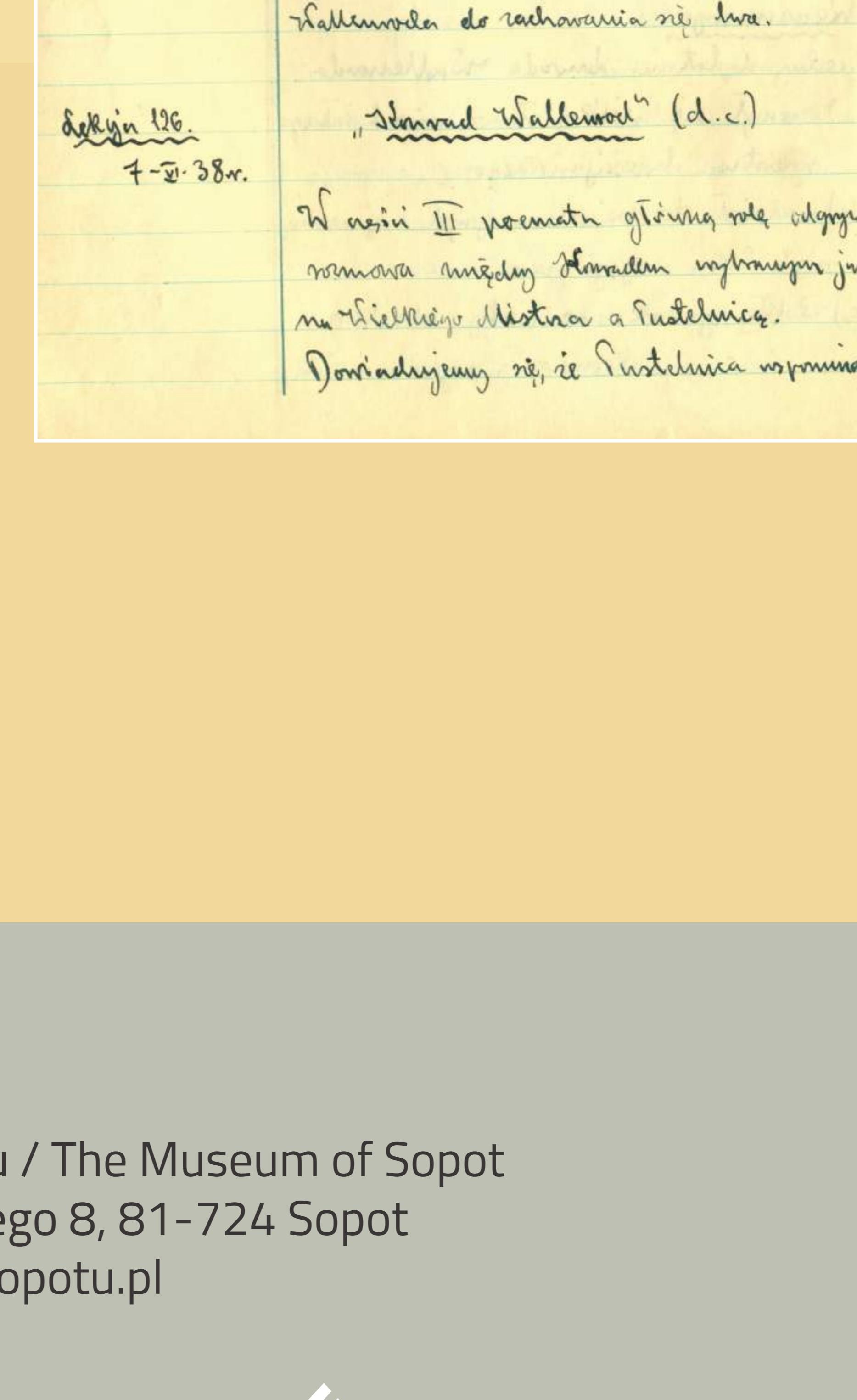

6

7

8

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

Sopot

MUZEUM
SOPOTU

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

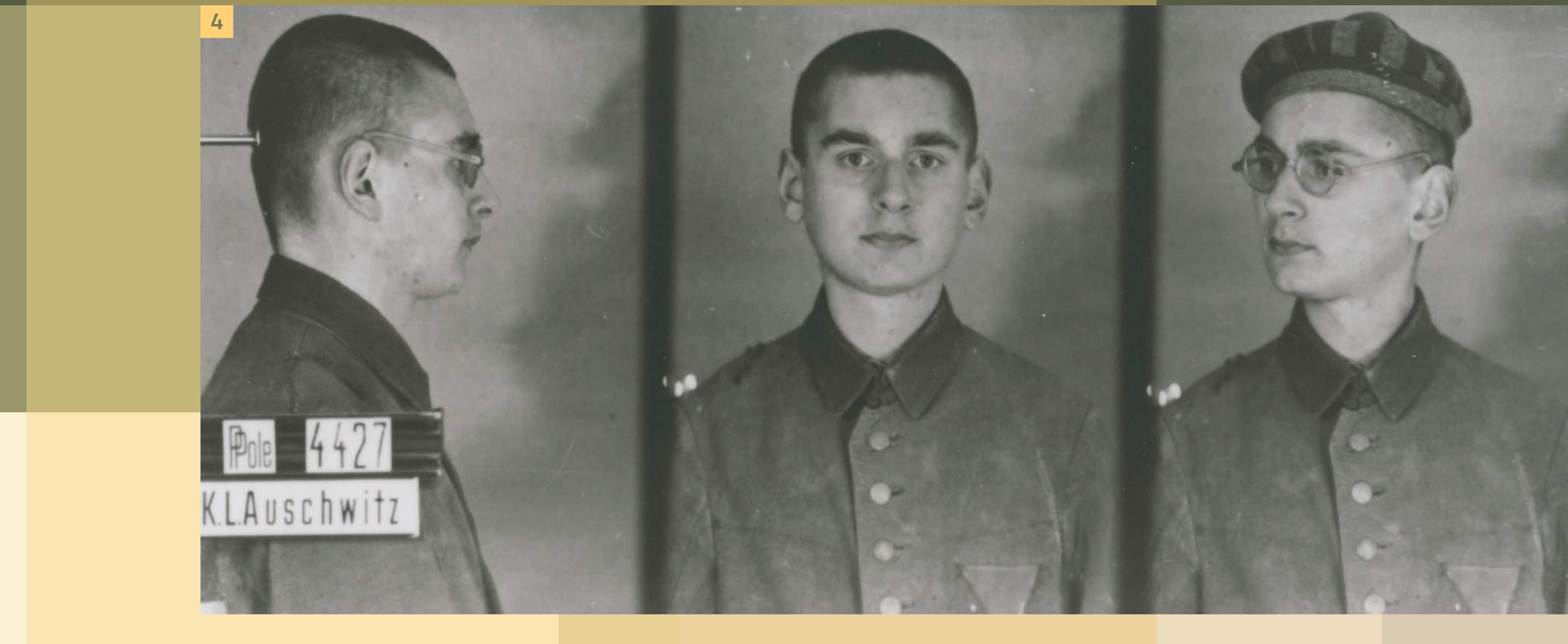
1

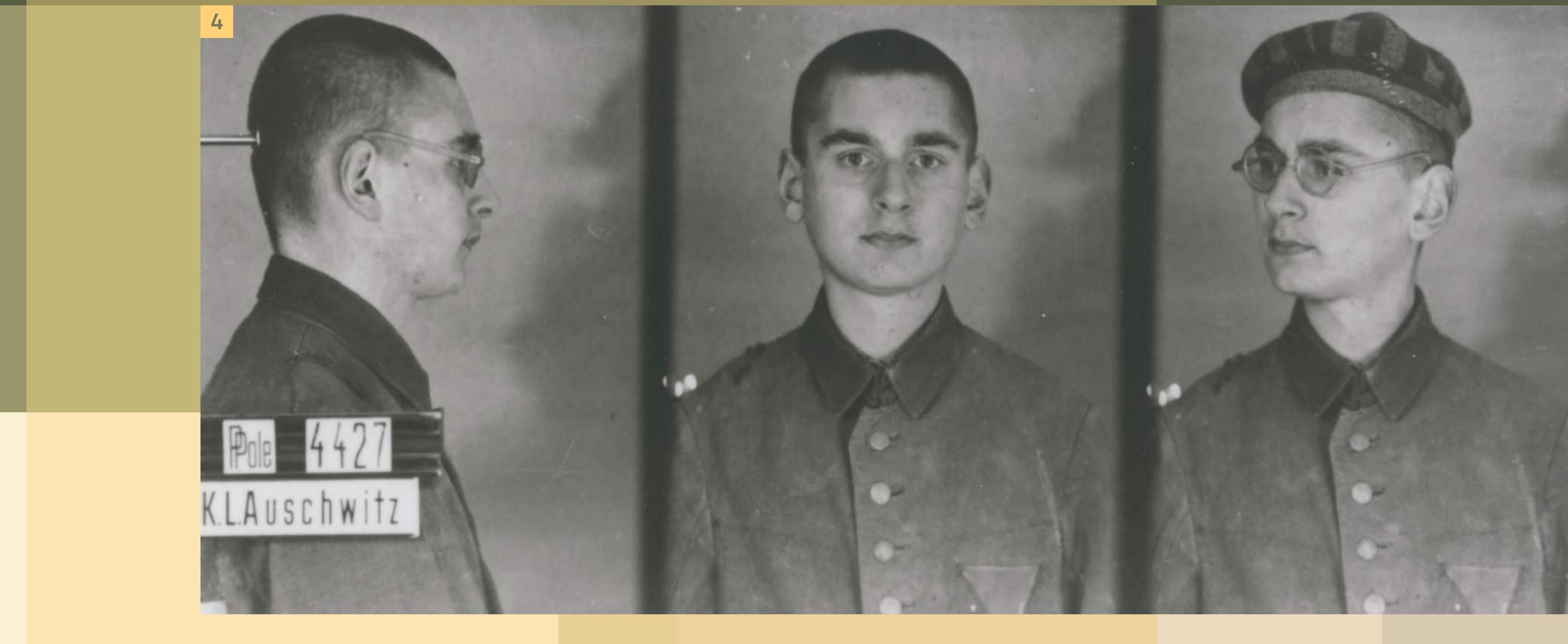
2

3

4

5

19 września 1940 r. Władysław Bartoszewski został zatrzymany w łapance na warszawskim Żoliborzu. Od 22 września 1940 r. był więźnem obozu koncentracyjnego Auschwitz I (numer obozowy 4427). Zwolniono go (jako jednego z łącznie ok. 1600 zwolnionych Polaków, więźniów politycznych) 8 kwietnia 1941 r. dzięki staraniom Polskiego Czerwonego Krzyża.

Po zwolnieniu przekazał w latach 1941 r. raport z pobytu w obozie (jeden z pierwszych poświęconych Auschwitz) Wydziałowi Informacji Biura Informacji i Propagandy Komendy Głównej AK. Latem 1942 r. wstąpił do Frontu Odrodzenia Polski (FOP) – konspiracyjnej katolickiej organizacji społeczno-wychowawczej i charytatywnej, kierowanej przez pisarkę Zofię Kossak.

Od października 1941 r. do początku 1944 r. Władysław Bartoszewski studiował polonistykę na tajnym Uniwersytecie Warszawskim. W sierpniu 1942 r. został żołnierzem Armii Krajowej, referentem Biura Informacji i Propagandy Komendy Głównej AK (pseudonim "Teofil"). Od września 1942 r. zaangażował się z ramienia FOP w działalność Tymczasowego Komitetu Pomocy Żydom „Żegota”, od 4 grudnia 1942 r. działającego jako Rada Pomocy Żydom „Żegota” przy Delegacie Rządu RP na Kraj.

Od listopada 1942 r. do września 1943 r. pracował jako sekretarz redakcji katolickiego miesięcznika „Prawda” – organu prasowego FOP, zaś od jesieni 1942 r. do wiosny 1944 r. był redaktorem naczelnym miesięcznika „Prawda Młodych”. W listopadzie 1942 r. został zastępcą kierownika Komórki Więziennej Wydziału Bezpieczeństwa Departamentu Spraw Wewnętrznych Delegatury, odpowiedzialnym za organizowanie pomocy dla więźniów.

On 19 September 1940 he was detained in a street round-up carried out by the Nazis in the Warsaw district of Żoliborz. From 22 September 1940, a prisoner of the Auschwitz I concentration camp (camp number 4427), he was released (as one of approx. 1600 released political prisoners from Poland) on 8 April 1941 thanks to the efforts undertaken by the Polish Red Cross.

After his release, in summer 1941, he submitted a report on his imprisonment (one of the first about Auschwitz) to the Information and Propaganda Bureau of the Home Army High Command. In summer 1942, he joined the Front for the Revival of Poland – an underground Catholic social, educational, and charitable organization headed by the writer Zofia Kossak.

From October 1941 to the beginning of 1944, he was studying Polish literature at the underground Warsaw University. In August 1942, he became a soldier of the Home Army (AK) and member of the Information and Propaganda Bureau (pseudonym "Teofil"). From September 1942, on behalf of the FOP, he became actively involved in the Provisional Committee for Aid of Jews, on 4 December 1942 transformed into the Council for Aid to Jews, codenamed "Żegota", under the auspices of the Polish Government in Exile Delegation for Poland (Delegatura).

From November 1942 to September 1943, he was editorial secretary with the Catholic monthly Prawda (The Truth), the FOP's press outlet, and from autumn 1942 to spring 1944, editor-in-chief of the Catholic monthly "Prawda Młodych" ("Youth's Truth"). In November 1942, he became Prison Unit deputy manager of the Internal Affairs Department Security Division for the Delegatura, responsible for organizing assistance for prisoners.

1. Władysław Bartoszewski, 1939 r.

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / National Ossoliński Institute

2. Mural upamiętniający Radę Pomocy Żydom, Warszawa 2017 r. / A mural commemorating the Council for Aid to Jews, Warsaw 2017

fot. M. Barcz / photo: M. Barcz

3. Od lewej: Maria Tomaszewska („Urszula”), tancerka katolickiego Frontu Odrodzenia Polski (FOP). Za nią – w okularach – Władysław Bartoszewski. W środku Witold Szatkowski (syn Zofii Kossak). Na prawo Anna Szatkowska (córką Zofii Kossak). Zielonka pod Warszawą, wczesnym latem 1943 r. / From left: Maria Tomaszewska („Urszula”), dancer of the Catholic Front; Władysław Bartoszewski; Witold Szatkowski (son of Zofia Kossak); Anna Szatkowska (daughter of Zofia Kossak). Zielonka near Warsaw, early summer 1943.

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / National Ossoliński Institute

a liaison officer of the Catholic Front for the Revival of Poland (FOP). Behind – with glasses – Władysław Bartoszewski. In the middle Witold Szatkowski (the son of Zofia Kossak).

To the right: Anna Szatkowska (the daughter of Zofia Kossak). Zielonka near Warsaw, early summer 1943

Muzeum Zofii Kossak / The Zofia Kossak Museum

4. Władysław Bartoszewski, więzień Auschwitz nr 4427 / Władysław Bartoszewski, Auschwitz Prisoner no. 4427

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / National Ossoliński Institute

5. Auschwitz. Pamiętnik więźnia – konspiracyjna broszura oparta na relacji Władysława

Bartoszewskiego / Auschwitz. Diary of a Prisoner – an underground booklet based on the testimony of Władysław Bartoszewski
Biblioteka Narodowa / National Library

6. Niemieckie zaświadczenie o zatrudnieniu, 1942 r. / German work certificate, 1942

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / National Ossoliński Institute

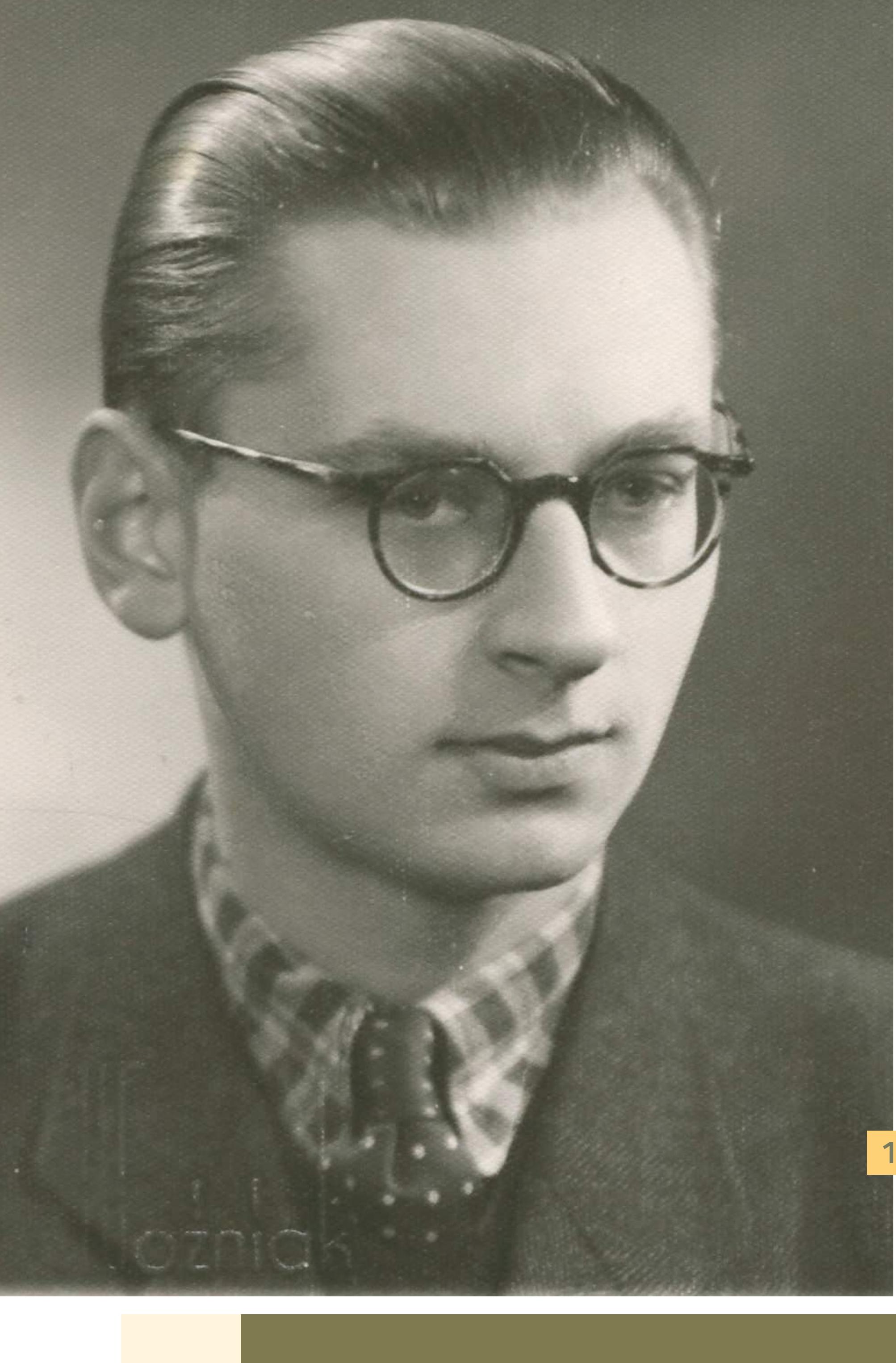
7. „Prawda Młodych” – konspiracyjna publikacja prasowa pod redakcją Władysława Bartoszewskiego / "Youth's Truth" – an underground press outlet edited by Władysław Bartoszewski

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / National Ossoliński Institute

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

W lutym 1943 r. rozpoczął pracę na stanowisku referenta informacyjnego i zastępcy kierownika Referatu Żydowskiego Departamentu Spraw Wewnętrznych. Zajmował się współorganizowaniem pomocy dla uczestników powstania w getcie warszawskim w kwietniu 1943 r.

Od 1 sierpnia 1944 r. uczestniczył w powstaniu warszawskim. Był adiutantem dowódcy placówki informacyjno-radiowej „Anna” i redaktorem naczelnym czasopisma „Wiadomości z Miasta i Wiadomości Radiowe”. 1 października został mianowany przez dowódcę AK gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora” na stopień podporucznika, a 4 października odznaczony Krzyżem Walecznych.

In February 1943, he became information officer and deputy manager of the Jewish Unit of the Internal Affairs Department. His duties included organizing assistance for the participants of the Warsaw Ghetto Uprising in April 1943.

From 1 August 1944 he fought in the Warsaw Uprising as an aide to the commander of the radio post "Anna" and editor-in-chief of the newsletter "Wiadomości z Miasta i Wiadomości Radiowe" ("City and Radio News"). On 1 October promoted to the rank of second lieutenant by AK Commander-in-Chief General Tadeusz "Bór" Komorowski, and on 4 October decorated with the Cross of Valour.

1. Władysław Bartoszewski, pierwsze zdjęcie po powstaniu warszawskim, wykonane w zakładzie fotograficznym w Krakowie w listopadzie 1944 r. / Władysław Bartoszewski, The first photo after the Warsaw uprising, taken at a photography studio in Krakow in November 1944
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

2. Tablica upamiętniająca konspiracyjne biuro Rady Pomocy Żydom przy ulicy Żurawiej w Warszawie / A plaque commemorating the underground office of the Council for Aid to Jews, Żurawia street in Warsaw
fot. M. Barcz / photo: M. Barcz

3. Meldunek Władysława Bartoszewskiego („Teofila”) z tragicznego finału składania

więńców pod pomnikiem Kopernika w okupowanej Warszawie, 1943 r. / Report by Władysław Bartoszewski ("Teofil") on the tragic outcome of lying wreaths under the Copernicus monument in occupied Warsaw, 1943
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

4. Chwila wytchnienia od wojennej rzeczywistości w podwarszawskiej Zielonce, latem 1943 r. / A short respite from the reality of war in Zielonka near Warsaw, summer 1943
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

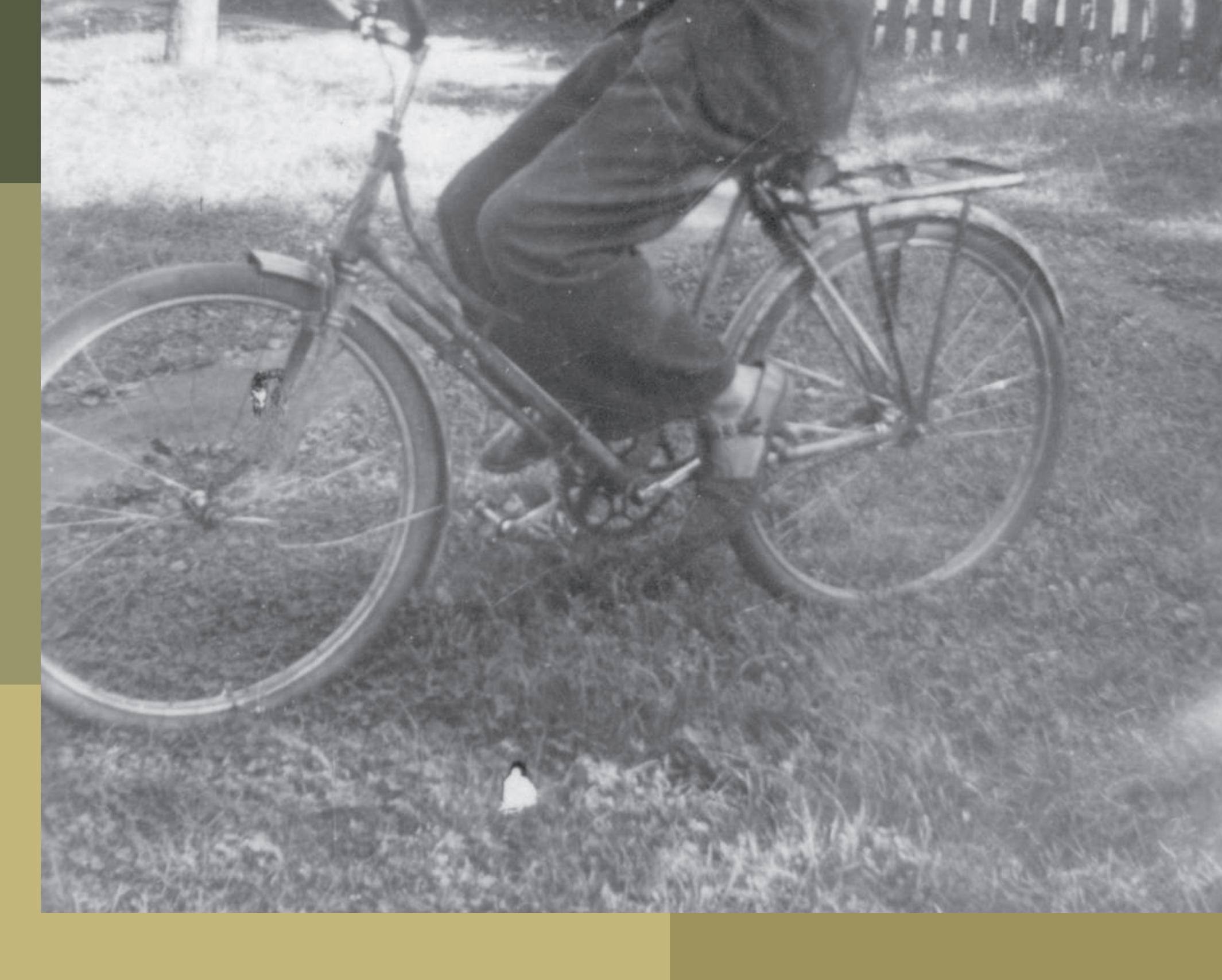
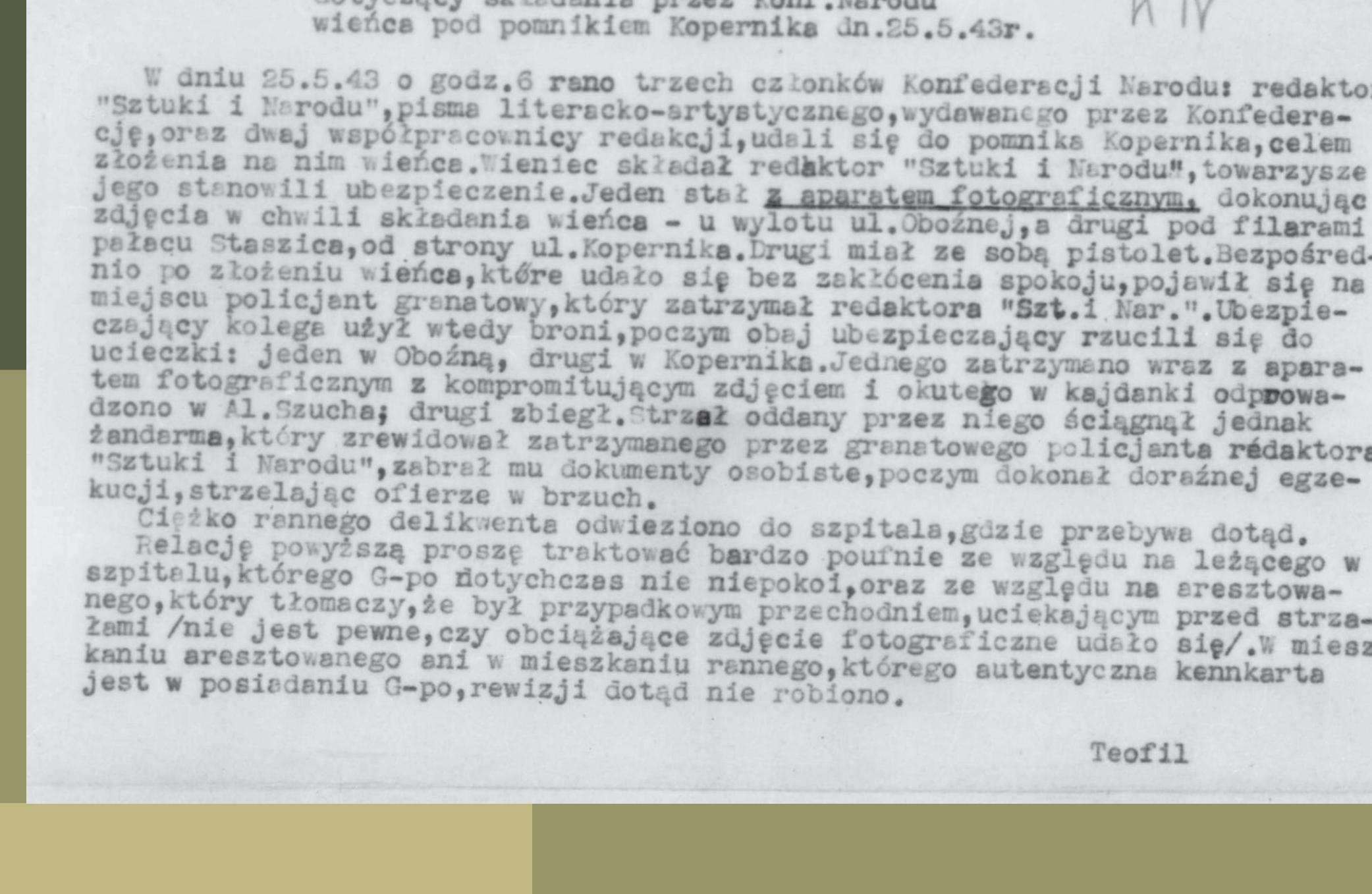
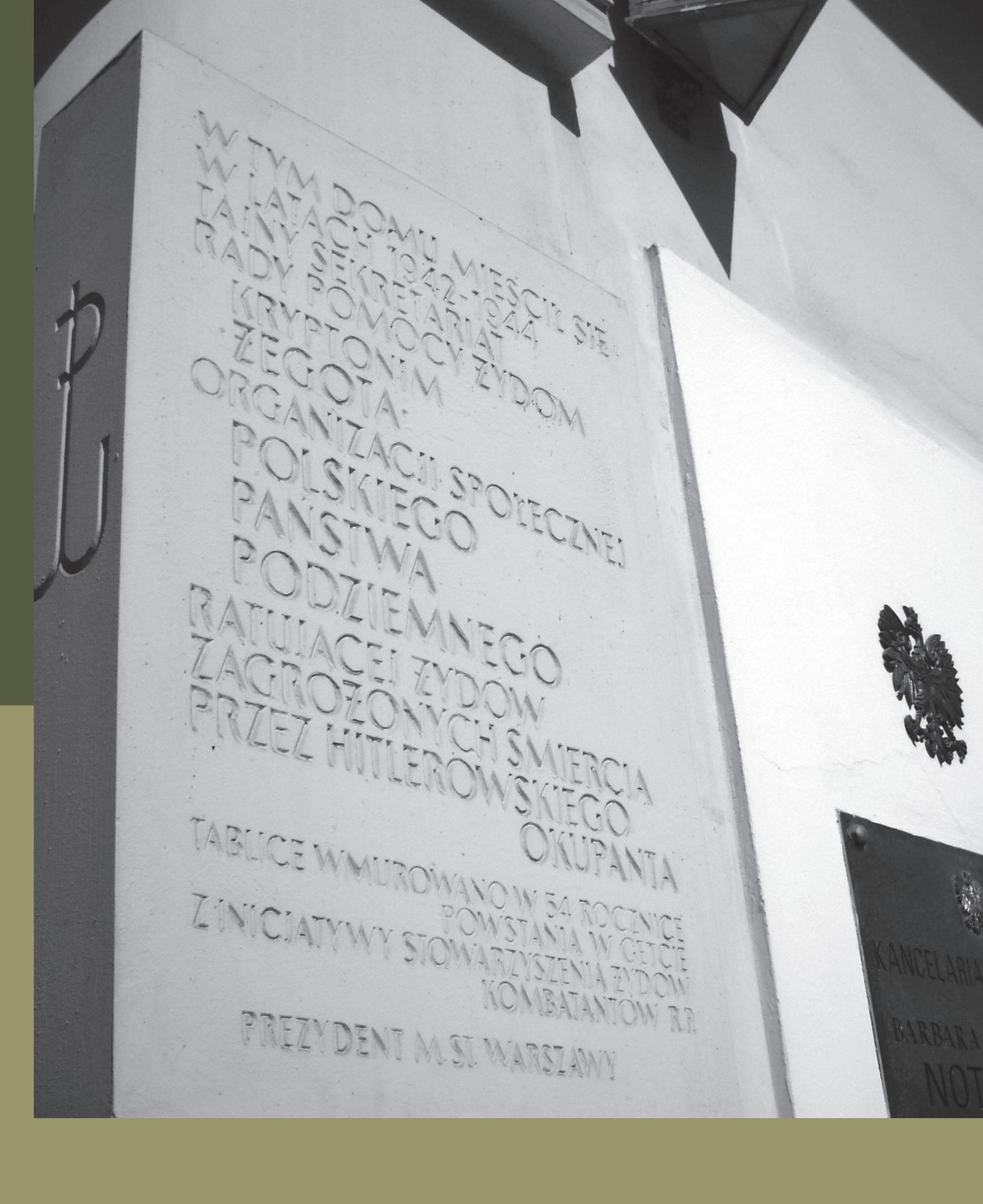
5. Ślady muru wokół getta warszawskiego / Traces of the wall surrounding Warsaw Ghetto
fot. M. Barcz / photo: M. Barcz

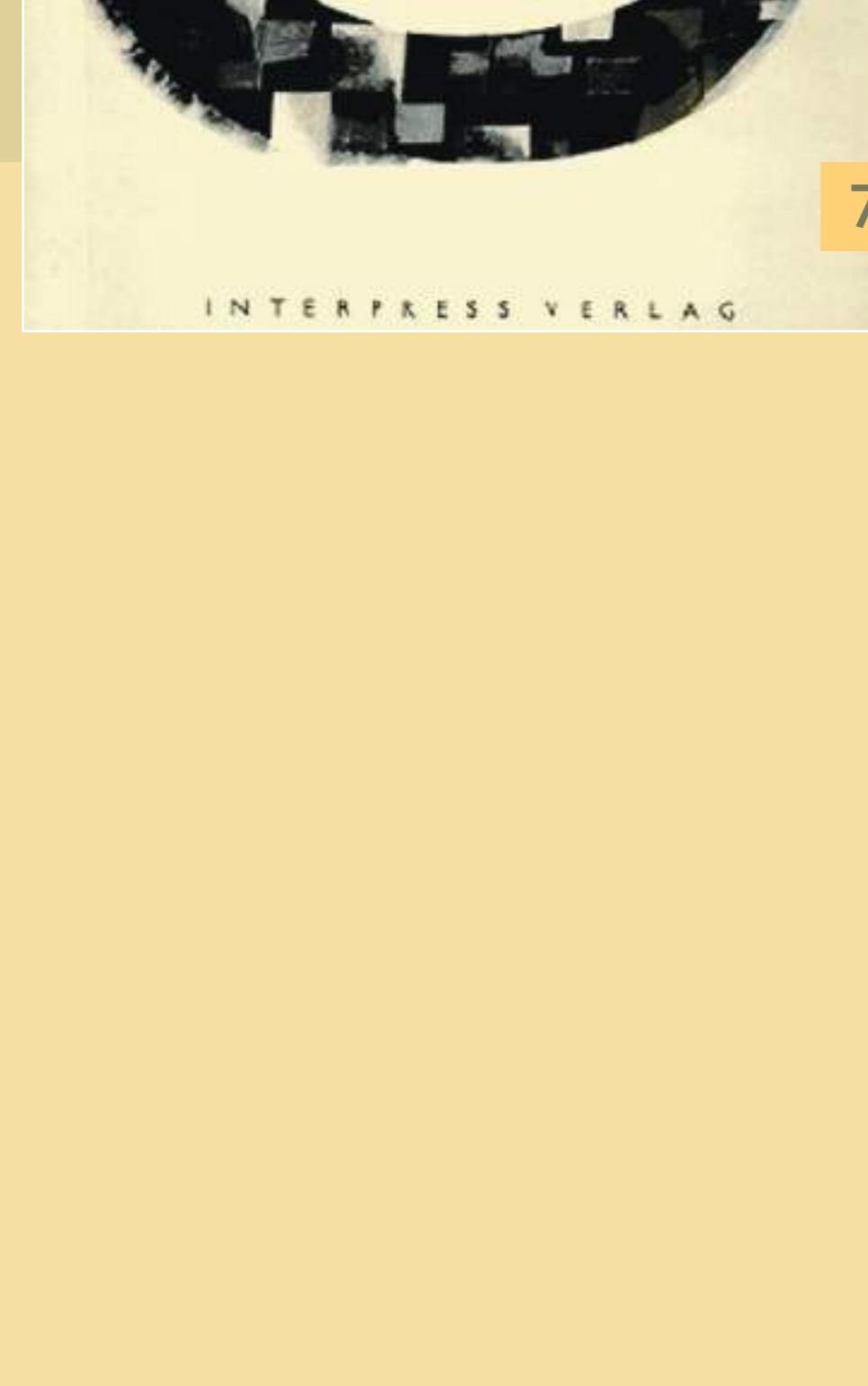
6. Ruiny budynku Banku Polskiego ze znakiem Polski Walczącej / Ruins of the Bank of Poland building with the sign of Polska Walcząca (Fighting Poland)
fot. M. Barcz / photo: M. Barcz

7. Warszawski pierścień śmierci 1939–1944

8. Zaświadczenie Polskiego Czerwonego Krzyża, 1944 r. / Polish Red Cross certificate, 1944
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

9. Zeznania świadków o powstańczej służbie Władysława Bartoszewskiego / Witnesses' reports on the service of Władysław Bartoszewski during the Warsaw Uprising
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

WŁADYSŁAW
BARTOSZEWSKI

der Todesring
um Warschau

1939
1944

INTERPRESS VERLAG

8

UNIWERSYTET WARSZAWSKI
INSTYTUT HISTORYCZNY
Warszawa, 27 stycznia 1974

Warszawa, dn. 27 stycznia 1974

Stwierdzam, że znany mi ze wspólnej pracy konspiracyjnej
kol. Władysław Bartoszewski / ur. 19 II 1922/ podjął ją w Armii
Krajowej w sierpniu 1942 r. pełniąc funkcje pracownika Wydziału
Informacji w SIP KG AK w czerwcu 1944 r. objął referat pra-
sowy; w czasie Powstania związany z placówką radiowo-informacyjną
"Arka" redagował biuletyn prasowy. Od 3 V 1944 plutonowy, od 2 X
1944 plutonowy i od sierpnia 1944 żołnierz dywersyjny Armii Krajowej Zasługi w Mieczami,
od 3 X 1944 porucznik dywersyjny Armii Krajowej Zasługi w Mieczami. Pełty te
znane mi są jako pracownicze, a od połowy czerwca 1944 r.
kierownictwo tego Wydziału.

/Prof. Dr Aleksander Bieliński/

20-077 Warszawa, ul. Lubiczowska 17

10 sierpnia 1974

Jako nr. 2000 SIP KG AK od XI 1944r. do 5 X 1944r. pełnił funkcję
w sali rozmów wojewódzkiej poszpicy sztabistycznej.

Piotr Adamczyk Nowak Józef Rypar

1944-1945 1944-1945

Przykazany Mianem 2000

00-212 Warszawa A

Zwierzętka wyprowadzonego żołnierza

Piotr Józef

AD. 274

9

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot

ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot

www.muzeumsopotu.pl

Sopot

MUZEUM
SOPOTU

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.

Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

1

2

Jesienią 1945 r. Władysław Bartoszewski podjął współpracę z Instytutem Pamięci Narodowej przy Prezydium Rady Ministrów oraz z Główną Komisją Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce, w czym pomocne były zebrane przez niego w okresie okupacji informacje o zbrodniach hitlerowskich, sytuacji w obozach koncentracyjnych i więzieniach oraz o zagładzie Żydów.

W lutym 1946 r. rozpoczął pracę „Gazecie Ludowej”, centralnym organie prasowym Polskiego Stronnictwa Ludowego – w owym czasie jedynego liczącego się ugrupowania opozycyjnego wobec władz komunistycznych. W związku z działalnością opozycyjną został wkrótce poddany represjom przez organy bezpieczeństwa. 15 listopada 1946 r. został aresztowany i uwieziony w siedzibie Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego (zwolniony 10 kwietnia 1948 r.).

W grudniu 1948 r. Władysław Bartoszewski został przyjęty na trzeci rok polonistyki na Uniwersytecie Warszawskim. Studia przerwały ponowne aresztowanie w grudniu 1949 r. i pięcioletni pobyt w więzieniach. 29 maja 1952 r. został skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie na 8 lat więzienia za szpiegostwo. 2 marca 1955 r. orzeczeniem Najwyższego Sądu Wojskowego został uznany za niesłusznie skazanego.

1. Władysław Bartoszewski, pierwsza fotografia legitymacyjna Władysława Bartoszewskiego po zwolnieniu z więzienia w sierpniu 1954 r. / Władysław Bartoszewski, the first ID card photograph of Władysław Bartoszewski taken after his release from prison in August 1954

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

2. Legitymacja studenta Uniwersytetu Warszawskiego z 1949 r. / University of Warsaw ID card from 1949

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

3. Władysław Bartoszewski, ok. 1950 r. / Władysław Bartoszewski, ca. 1950

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

4. W stołówce redakcji „Gazety Ludowej” w zachowanym do dziś budynku przy Alejach Jerozolimskich w Warszawie / In the canteen of the editorial office of “Gazeta Ludowa” in the still existing building on Aleje Jerozolimskie in Warsaw

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

5. Smak wolności po zwolnieniu z więzienia: fotografia z drugiej połowy lat 50. XX w. / The taste of freedom after being released from prison: a photograph from the second half of the 1950s

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

6. Decyzja o uchyleniu wyroku z 1955 r. / The decision to overturn a verdict from 1955

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

7. Karta zwolnienia z więzienia śledczego, 1948 r. / Prison release card, 1948

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

8. Legitymacja prasowa „Gazety Ludowej” / Press Card of the “Gazeta Ludowa” (“People’s Gazette”)

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

9. Dawne cele Urzędu Bezpieczeństwa przy ul. Koszykowej w Warszawie, obecnie muzeum / Former prison cells of the Department of Security at Koszykowa Street in Warsaw, today a museum

fot. M. Barcz / photo: M. Barcz

10. Legitymacja z 1945 r. / Identification Card from 1945

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

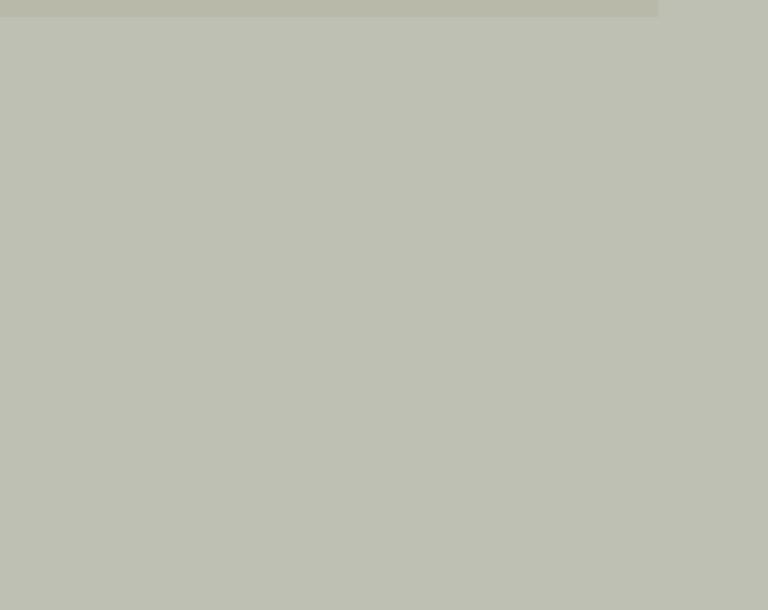
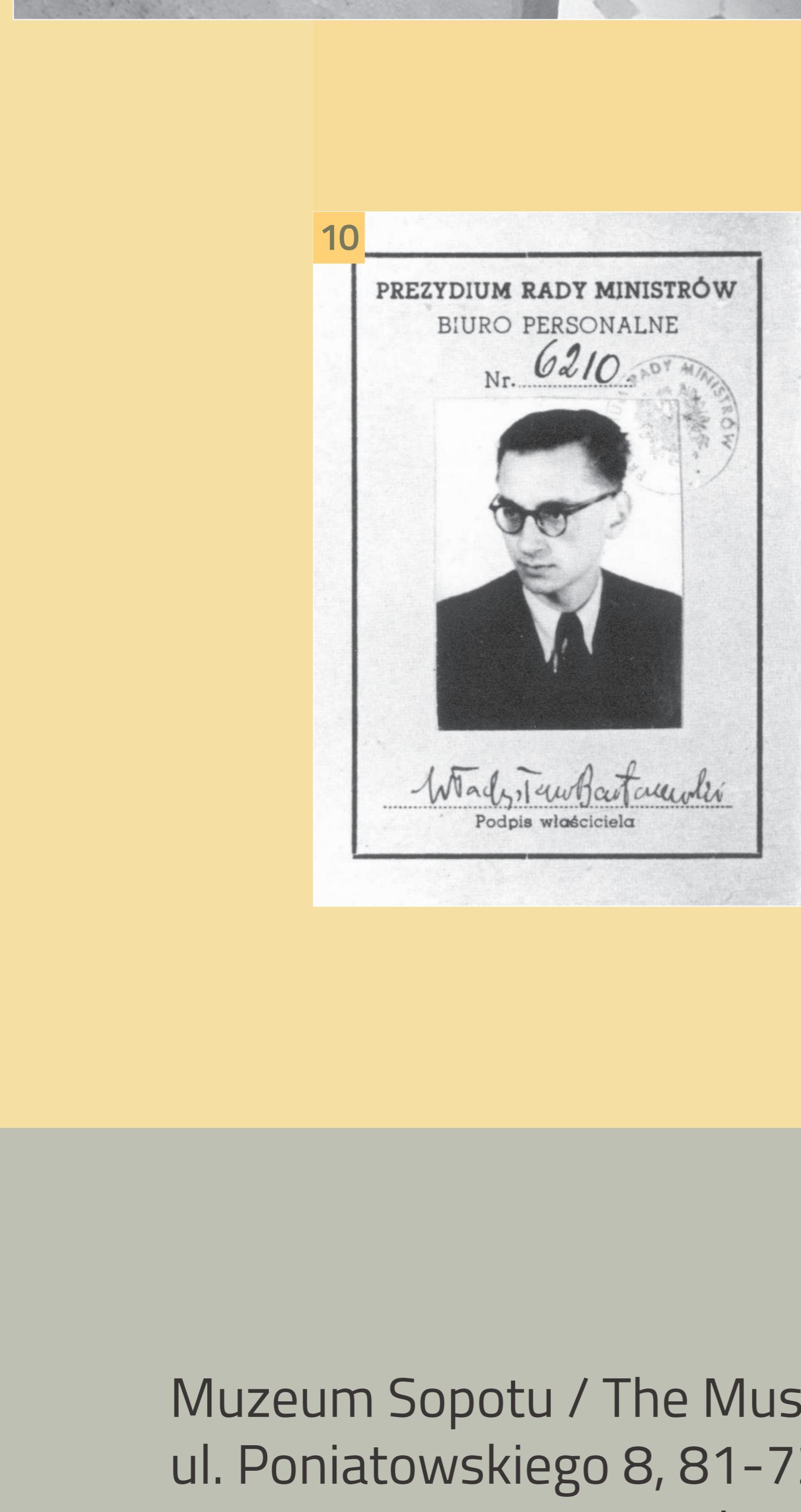
3

4

5

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

Instagram Facebook

Facebook Instagram

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

Po zwolnieniu Władysław Bartoszewski powrócił do działalności publicystycznej. Od lipca 1956 r. publikował w tygodniku „Stolica”, był członkiem redakcji, a do grudnia 1960 r. jej sekretarzem. W sierpniu 1957 r. podjął współpracę z „Tygodnikiem Powszechnym” (od 1982 do 2007 r. był członkiem zespołu redakcyjnego).

18 kwietnia 1963 r. został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za pomoc udzielaną Żydom w trakcie wojny (na wniosek Żydowskiego Instytutu Historycznego). Od września do listopada 1963 r. przebywał w Izraelu na zaproszenie Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie, gdzie w imieniu Rady Pomocy Żydom „Żegota” odebrał dyplom Sprawiedliwy wśród Narodów Świata (osobisty medal Sprawiedliwego wśród Narodów Świata otrzymał w 1966 r.).

1. Redaktor „Tygodnika Powszechnego” / Editor of “Tygodnik Powszechny”
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

2. W Zakopanem po zwolnieniu z więzienia, 1954 r. / In Zakopane after being released from prison, 1954
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

3. Władysław Bartoszewski, ok. 1950 r. / Władysław Bartoszewski, ca. 1950
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

4. Sadzenie drzewka „Żegoty” w Alei Sprawiedliwych w Jerozolimie, 28 października 1963 r. Z lewej Władysław Bartoszewski, za nim widoczny dr Józef Kermisz (dyrektor archiwum Yad Vashem), po prawej Maria Kann / Planting of the ‘Żegota’ tree in the Avenue of the Righteous in Jerusalem, 28.10.1963. With the shovel, Władysław Bartoszewski, behind

him Dr. Joseph Kermish (Director of the Yad Vashem), on the right Maria Kann
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

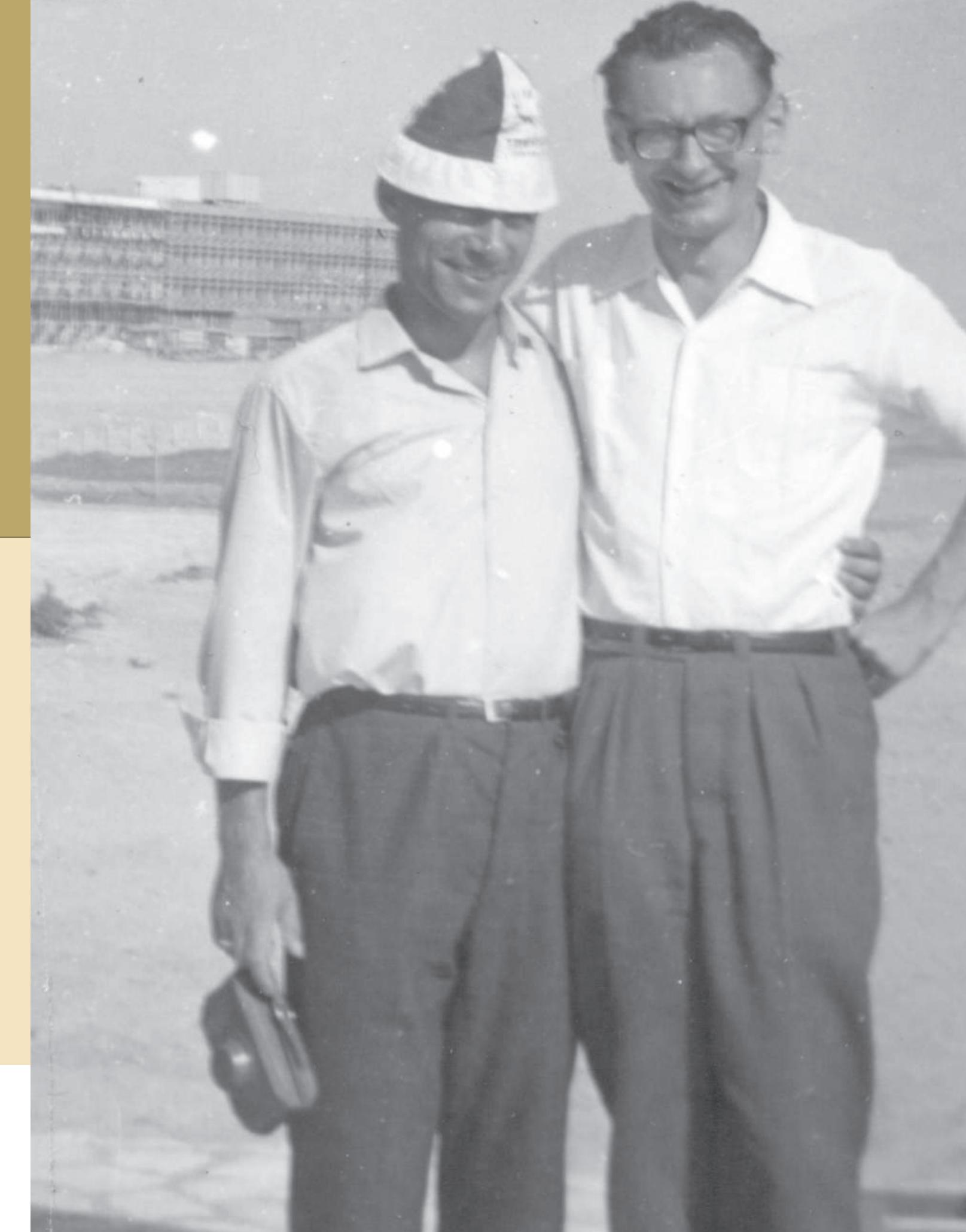
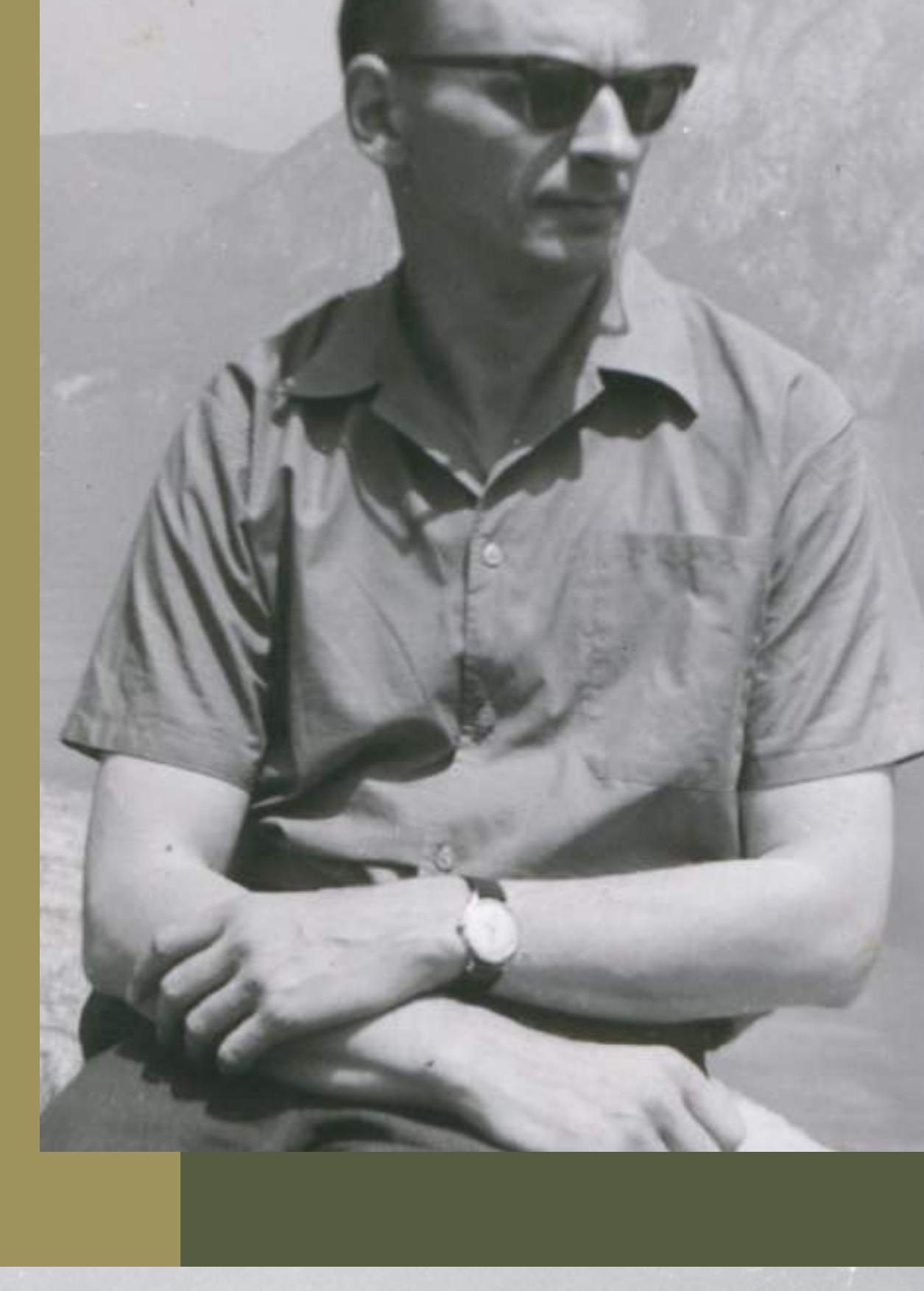
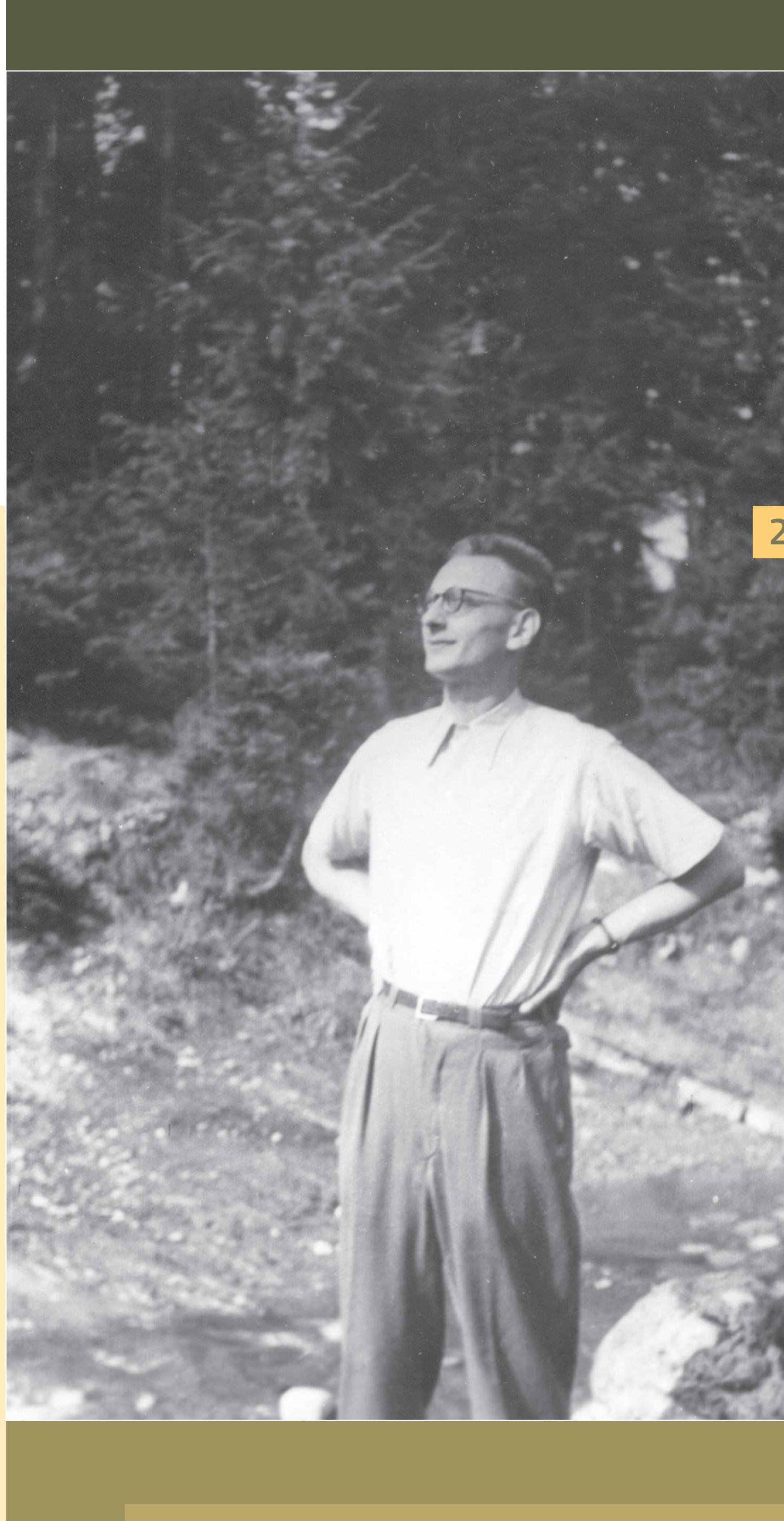
5. Władysław Bartoszewski z Kazikiem Ratajzerem (uczestnikiem powstania w warszawskim getcie w 1943 r.) podczas podróży do Izraela w 1963 r. / Władysław Bartoszewski with Kazik Ratajzer, a participant of the Warsaw Ghetto Uprising in 1943, during his visit to Israel in 1963
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

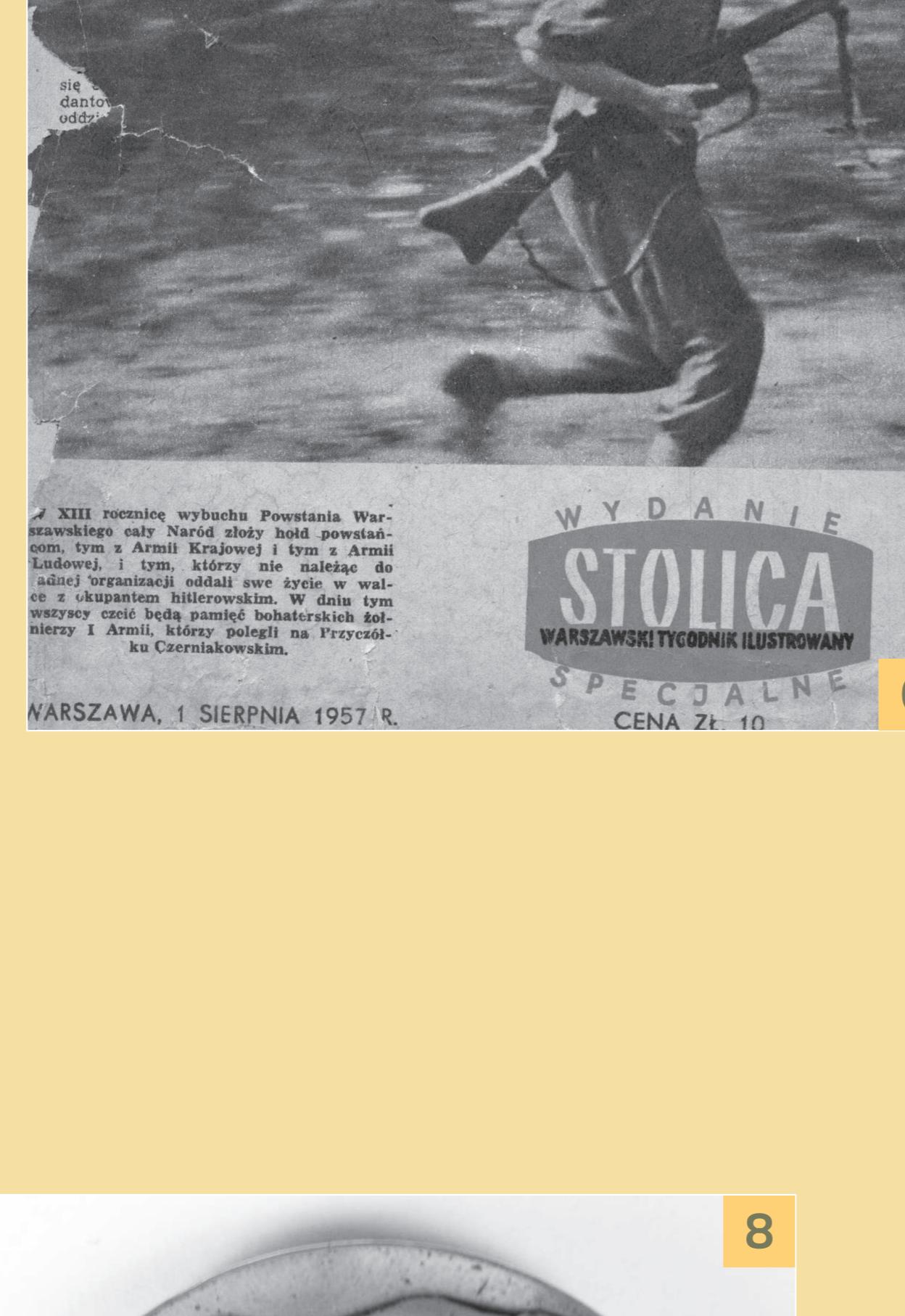
6. Specjalny dodatek do „Stolicy” z 1 sierpnia 1957 r. pod redakcją Władysława Bartoszewskiego poświęcony powstaniu warszawskiemu / Pullout to the biweekly “Stolica” dedicated to the Warsaw Uprising from 1 August 1957, edited by Władysław Bartoszewski
zbioru M. Barcz / collection of M. Barcz

7. Legitymacja członkowska Polskiego PEN Clubu z 1969 r. / The Polish PEN-Club ID card from 1969
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

8. Medal Sprawiedliwego dla Władysława Bartoszewskiego, 1966 r. Oryginał znajduje się w zbiorach Muzeum Historii Żydów Polskich Polin w Warszawie / The Righteous Medal of Władysław Bartoszewski, 1966. The original is held in the collection of the Museum of the History of Polish Jews Polin in Warsaw
fot. M. Barcz / photo: M. Barcz

9. Dyplom Sprawiedliwego dla Władysława Bartoszewskiego, 1966 r. / The Righteous Diploma of Władysław Bartoszewski, 1966
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

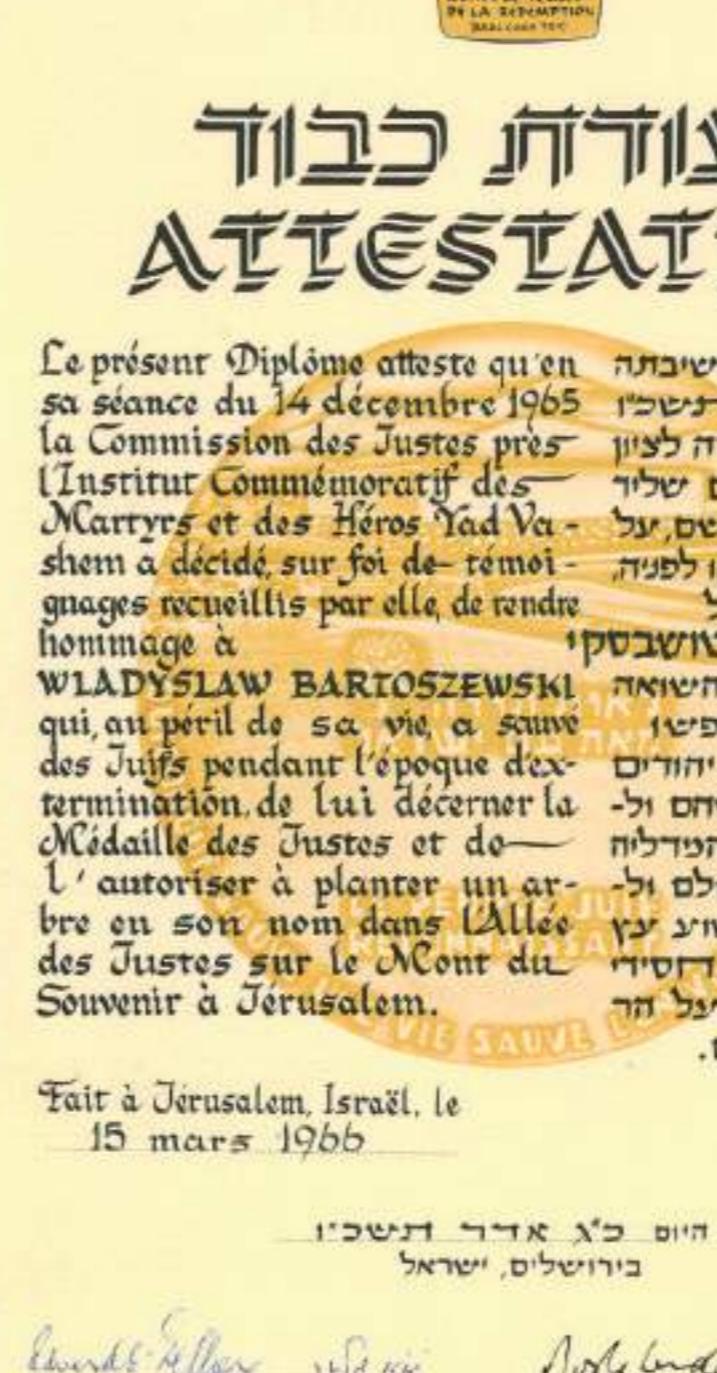
✓ XIII rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego cały Naród złożył hołd powstańcom, tym z Armii Krajowej i tym z Armii ludowej, tym którzy zginęli, ale także do nich organizacji oddali swoje życie w walce o wolność i niepodległość. W powstaniu warszawskim zginęły tysiące żołnierzy polskich, żołnierzy Armii Krajowej i żołnierzy Armii Ludowej na Przyokrakowskim Czerwonej Górze.

WARSZAWA, 1 SIERPNIA 1957 R.

WYDANIE
STOICA
WARSZAWSKI TYGODNIK ILUSTROWANY
SPECIALNE
CENA 2 zł. 10

6

Legitymacja Nr 244

POLSKI KLUB LITERACKI P.E.N.
Cent're Polonus

Okrągły stół dla prezentu

Le porteur de la présente

P. M. Bartoszewski

Est membre du P.E.N.

Club Polonais à Varsovie.

Toutes les autorités ainsi

que les institutions littéra-

ires et culturelles polonaises

qui ont été créées pour

la protection des œuvres

polonaises dans le monde

Warszawa d.

Wysoka d.

Sekretarz Generalny

La Société générale des écrivains polonais

Président

Janusz Gajda

Janusz Gajda

7

8

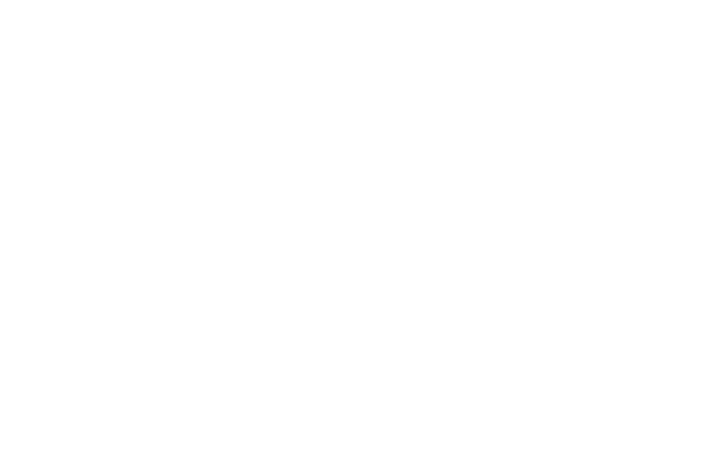
9

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

Sopot

MUZEUM
SOPOTU

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

1

2

Podczas pobytu w Austrii w 1963 r. Władysław Bartoszewski nawiązał kontakty z austriackimi środowiskami intelektualnymi i politycznymi, rozpoczął również współpracę z Rozgłośnią Polską Radia Wolna Europa. W kolejnych latach podróżował do Republiki Federalnej Niemiec, Wielkiej Brytanii i Izraela, a także do USA, gdzie kontaktował się z przedstawicielami polskiej emigracji (m.in. z Janem Nowakiem-Jeziorańskim, Janem Karskim, Czesławem Miłoszem czy Gustawem Herlingiem-Grudzińskim).

W 1970 r. w związku z działalnością opozycyjną i kontaktami w krajach zachodnich został objęty zakazem druku w Polsce (do jesieni 1974 r.) oraz poddany innym represjom (rewizje, odmowy wydania paszportu, rozpowszechnianie fałszywek). W latach 1973–1982 i 1984–1985 prowadził jako starszy wykładowca wykłady historii najnowszej (ze szczególnym uwzględnieniem wojny i okupacji) na Wydziale Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

During his stay in Austria in 1963, Władysław Bartoszewski established contacts with the Austrian intellectual and political elites and became a contributor with Radio Free Europe. In the following years, he travelled extensively to Austria, Germany, Great Britain, Israel, and also to the US, where he established contacts with the Polish émigré circles (including Jan Nowak-Jeziorański, Jan Karski, Czesław Miłosz, and Gustaw Herling-Grudziński).

In 1970, as a result of his opposition activity and numerous contacts in the West, he was banned from publishing in Poland (until autumn 1974) and fell victim to other forms of repression (house searches, denial of passport, distribution of defamatory materials). In the years 1973–1982 and 1984–1985, he held the post of senior lecturer (counterpart of assistant professor) in modern history (specialising in the period of WWII and Nazi occupation) at the Catholic University of Lublin (KUL).

1. Władysław Bartoszewski, lata 60. XX w. /

Władysław Bartoszewski, 1960s

Zakład Narodowy im. Ossolińskich /

Ossoliński National Institute

2. W Niemczech, połowa lat 60. XX w. /

In Germany, mid-1960s

Zakład Narodowy im. Ossolińskich /

Ossoliński National Institute

3. Podczas nadania tytułu *honoris causa* na

Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, 2008 r. /

During the Honorary Doctorate Ceremony

at the Catholic University of Lublin, 2008

fot. Iwona Burdz, Agencja Gazeta /

photo: Iwona Burdz, Agencja Gazeta

4. Dyskusja publiczna „Intelektualiści i politycy”

17 września 1977 r. w Kolonii / During the

public debate "Intellectuals and Politics",

Cologne, Germany, September 17, 1977

Zakład Narodowy im. Ossolińskich /

Ossoliński National Institute

5. Z żoną Zofią podczas wizyty w Stanach

Zjednoczonych, 1995 r. / With wife Zofia

during a visit to the United States, 1995

zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

6. Władysław Bartoszewski w byłym obozie

koncentracyjnym Mauthausen, 1965 r. /

Władysław Bartoszewski in former

Mauthausen concentration camp, 1965

zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

7. Podczas jednej z podróży do Izraela / During

one of the trips to Israel

Zakład Narodowy im. Ossolińskich /

Ossoliński National Institute

8. Spotkanie legendarnych postaci Polskiego

Państwa Podziemnego: w pierwszym rzędzie

po lewej Jan Karski, w drugim rzędzie po

prawej Jan Nowak-Jeziorański, Waszyngton,

21 marca 1994 r. / Meeting of the legendary

personalities of the Polish Underground State.

In the first row from left Jan Karski, in the

second row on the right Jan Nowak-

-Jeziorański, Washington, 21 March 1994

Zakład Narodowy im. Ossolińskich /

Ossoliński National Institute

9. Ze Zbigniewem Brzezińskim, 2013 r. /

With Zbigniew Brzeziński, 2013

Fot. M. Barcz / Photo: M. Barcz

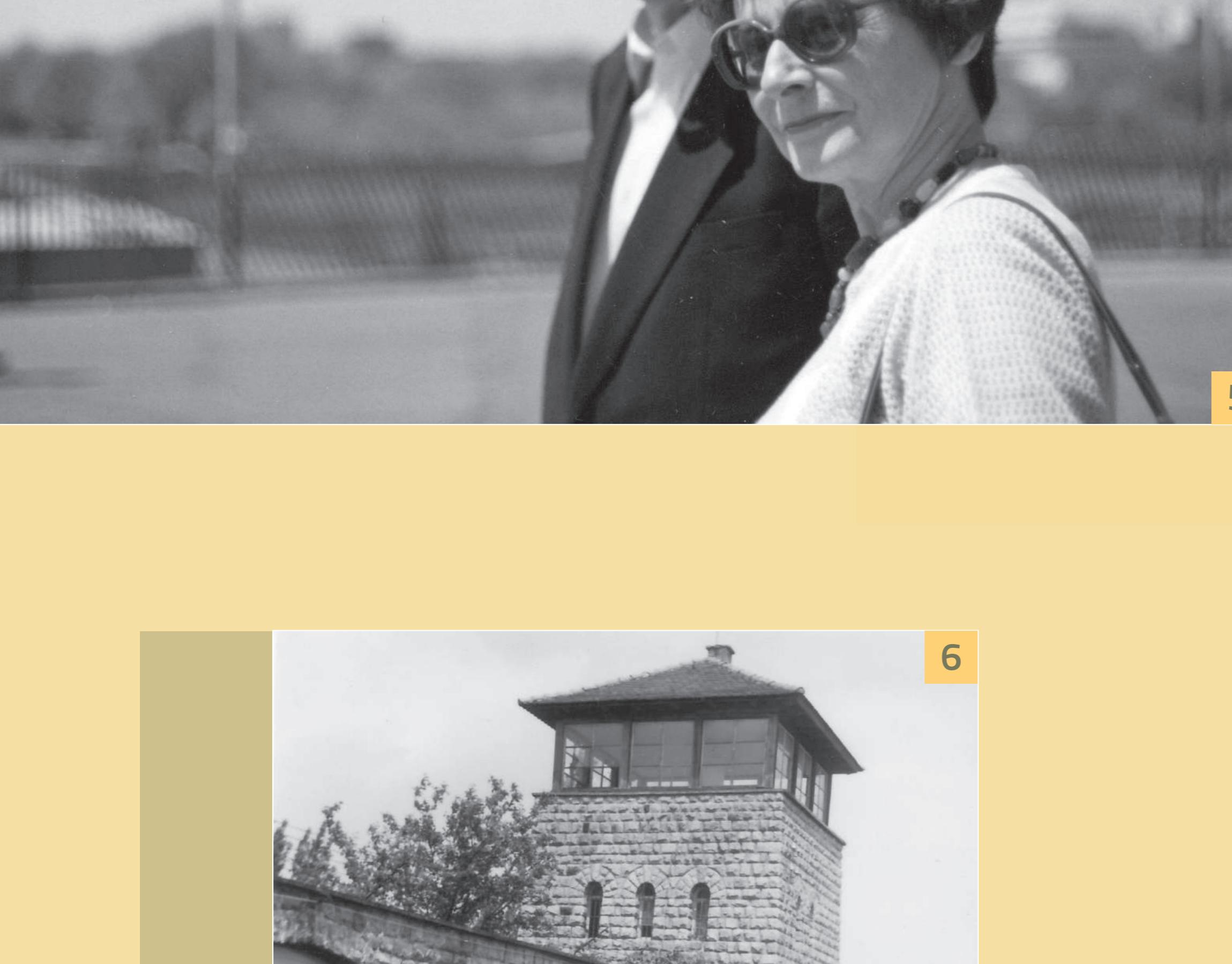
4

3

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI
POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

5

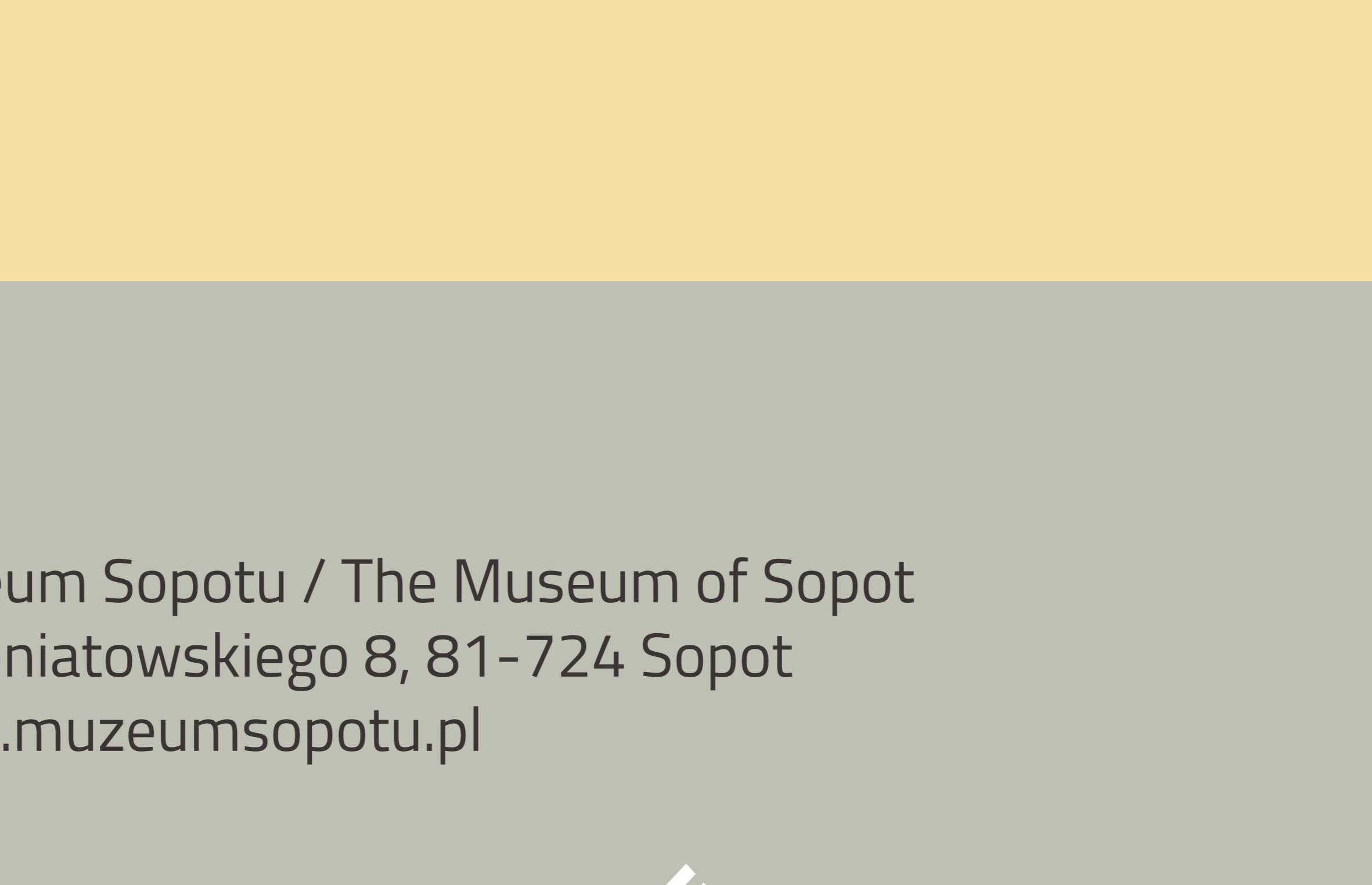
6

7

8

9

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

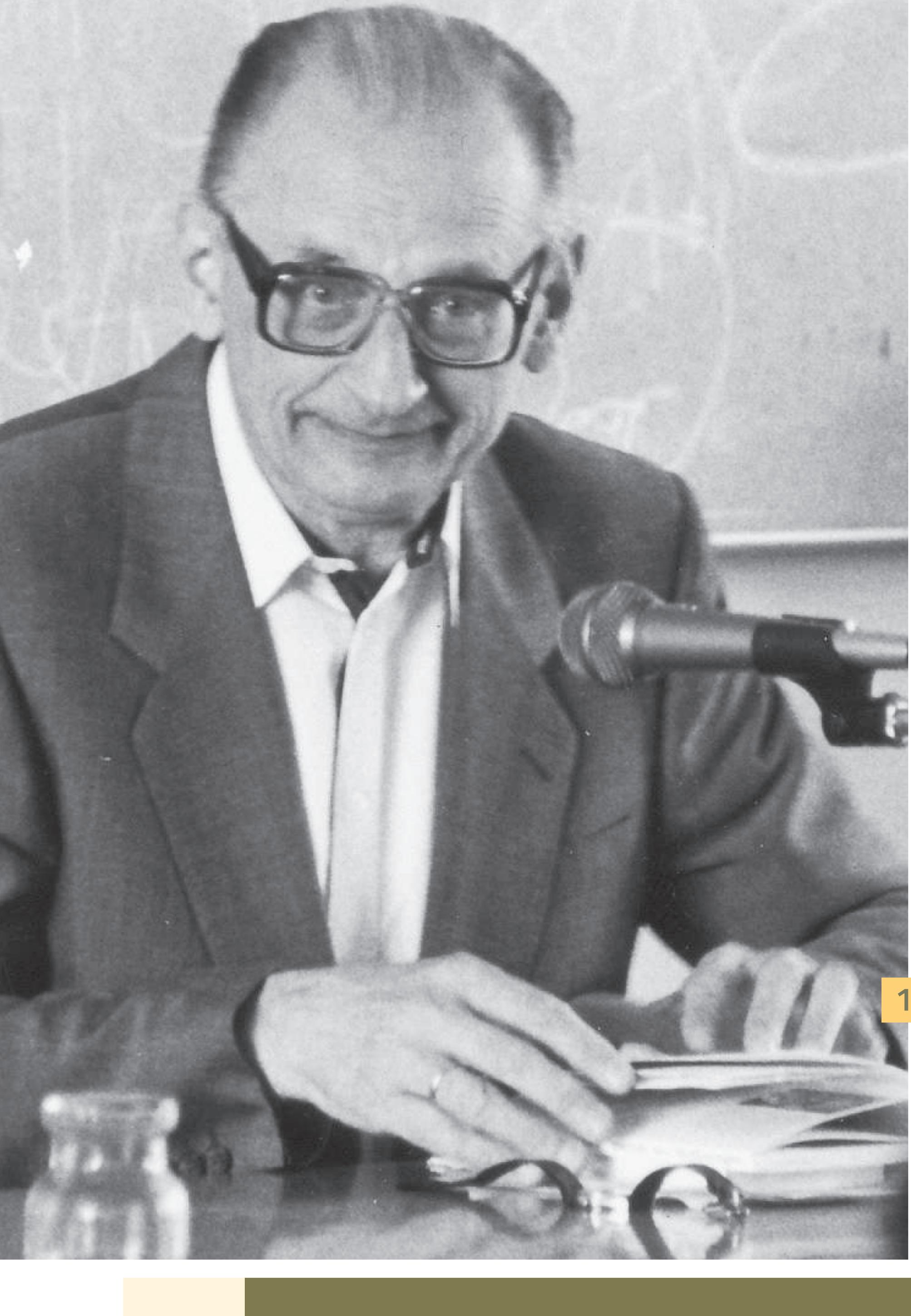
Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopot.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

1

Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. Władysław Bartoszewski został internowany – początkowo w areszcie na warszawskiej Białołęce, następnie w ośrodku internowania w Jaworze. Z internowania został zwolniony 28 kwietnia 1982 r. dzięki wsparciu udzielonemu przez zagraniczne środowiska intelektualistów. W latach 1983–1990 był profesorem gościnnym an uniwersytecie Ludwika Maksymiliana w Monachium, Katolickim Uniwersytecie w Eichstätt i na uniwersytecie w Augsburgu. W Niemczech opublikował liczne książki, a w 1986 r. otrzymał prestiżową Nagrodę Pokojową Księgarzy Niemieckich.

On 13 December 1981, when martial law was introduced in Poland, he was interned, initially in Białołęka prison, and then in Jaworze internment camp. He was released from internment in April 1982 after appeals by intellectuals abroad. In the years 1983–1990, he was a visiting lecturer at the Ludwig-Maximilian University in Munich, the Catholic University of Eichstätt and the Augsburg University. In Germany he published numerous books and in 1986 received the prestigious Peace Prize of the German Book Trade.

1. Na spotkaniu z uczniami Helene-Lange-Gymnasium w Hamburgu, 24 czerwca 1985 r. / At a meeting with students of Helene-Lange-Gymnasium in Hamburg, 24.06.1985
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

2. Władysław Bartoszewski na Katolickim Uniwersytecie w Eichstätt w roku akademickim 1985/1986 / Władysław Bartoszewski at the Catholic University of Eichstätt during the 1985/1986 academic year
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

3. Uroczystość wręczenia Władysławowi Bartoszewskiemu prestiżowej Pokojowej Nagrody Księgarzy Niemieckiego 5 października 1986 r. w kościele św. Pawła we Frankfurcie nad Menem. Od lewej: nadburmistrz Frankfurta n. Menem Wolfram Brück, Zofia Bartoszewska, prezydent

Niemiec Richard von Weizsäcker, Władysław Bartoszewski, przewodniczący Giełdowego Stowarzyszenia Księgarzy Niemieckich Günther Christiansen / Presentation of the prestigious Peace Prize of the German Book Trade to Władysław Bartoszewski in the St. Paul's Church in Frankfurt am Main, 5 October 1986. From left: Lord Mayor of Frankfurt am Main Wolfram Brück, Zofia Bartoszewska, President of Germany Richard von Weizsäcker, Władysław Bartoszewski and chairman of the Association of the German Book Trade Günther Christiansen
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

4. Nakaz aresztowania z 13. grudnia 1981 r. / Arrest warrant from 13 December 1981
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

5. Świadectwo zwolnienia z obozu internowania 19 kwietnia 1982 r. / Certificate of release from an internment camp, 19 April 1982

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

6. Z czytelnikami podczas spotkania z okazji 85. urodzin / With readers at the meeting on his 85th birthday

zbioru M. Barcza / collection of M. Barcza

7. Z byłym prezydentem Niemiec Richardem von Weizsäckerem, 1990 r. / With former president of Germany, Richard von Weizsäcker, 1990

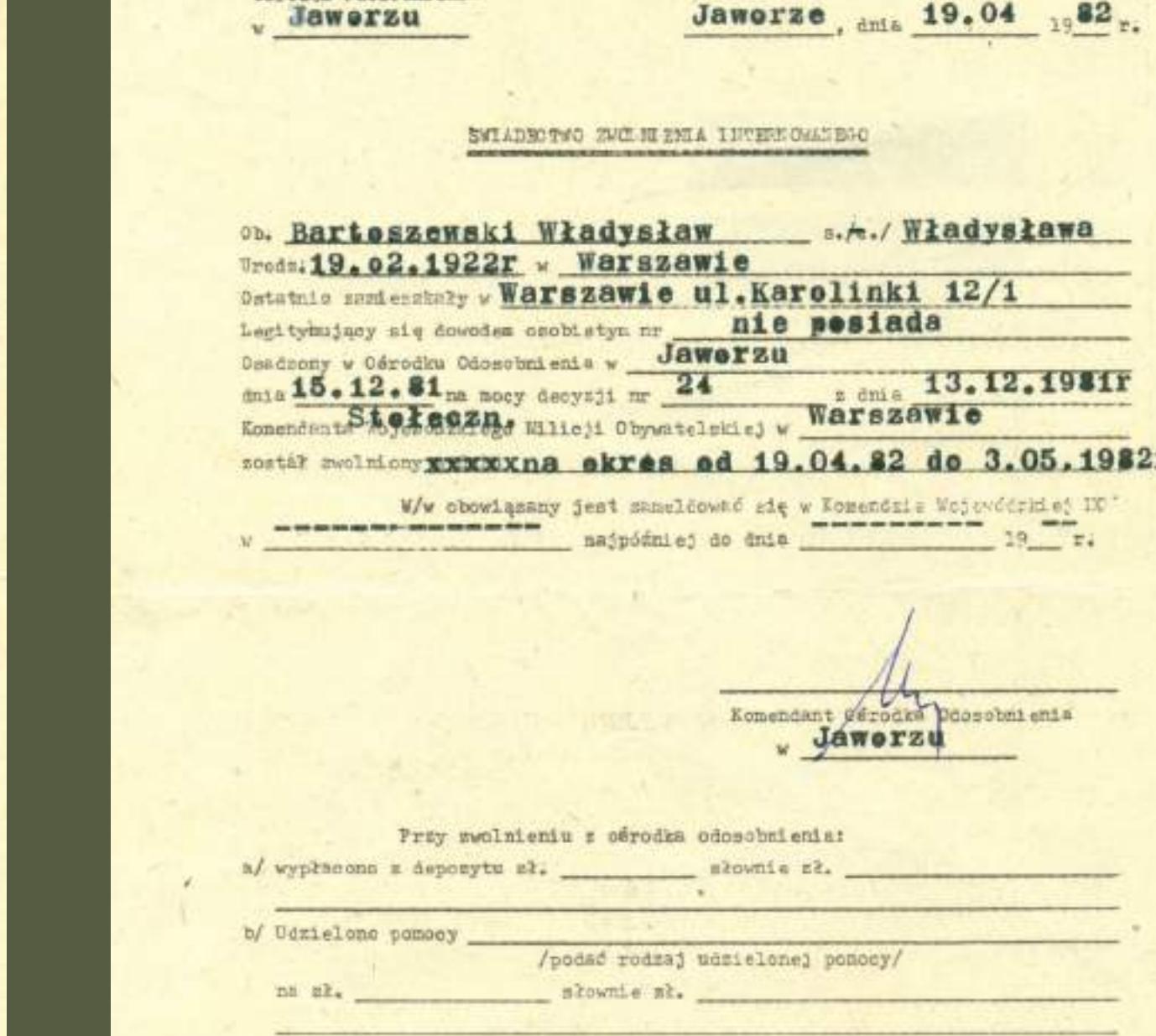
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

8. Okładki książek autorstwa Władysława Bartoszewskiego / Władysław Bartoszewski's book covers

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

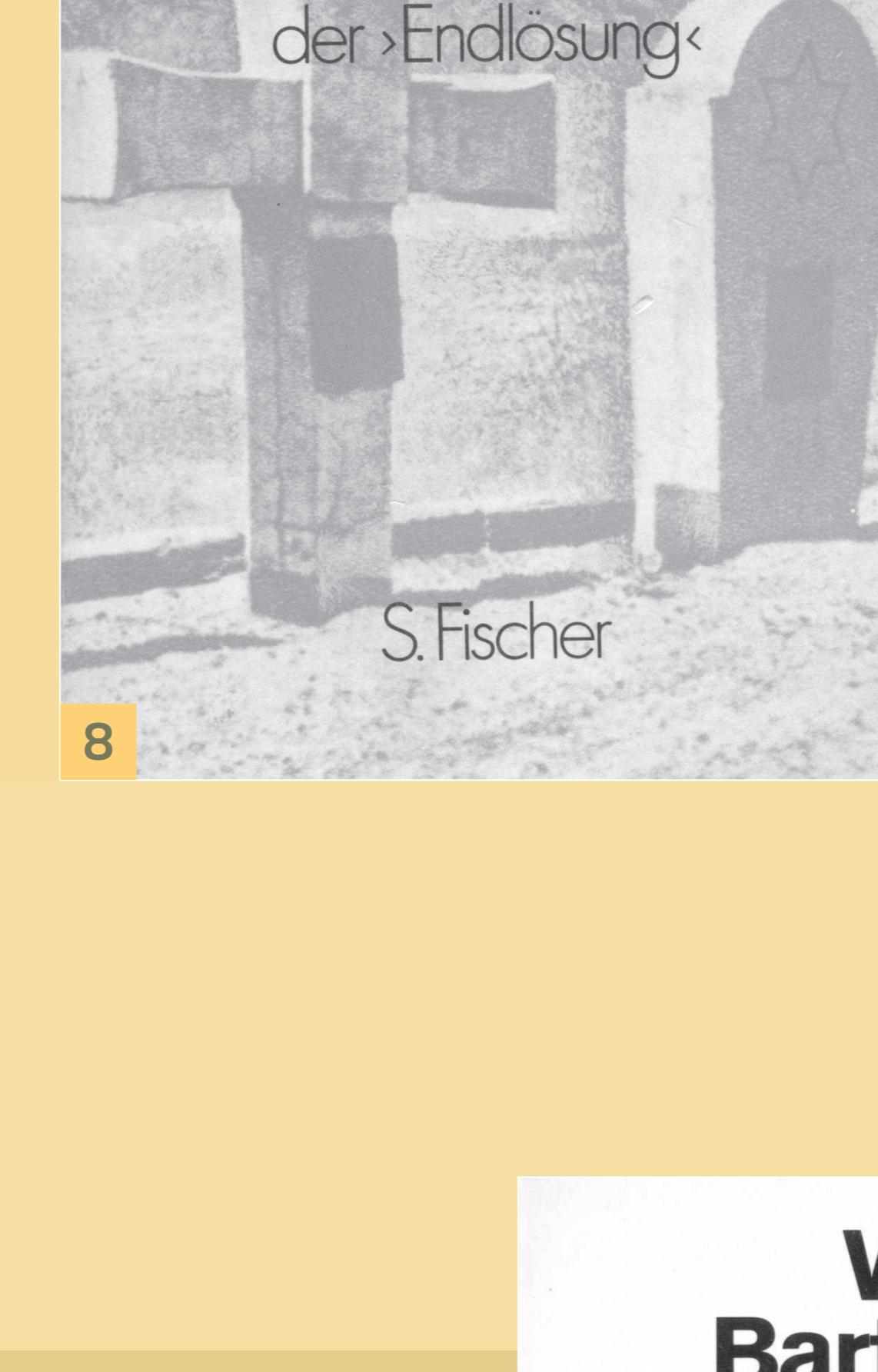
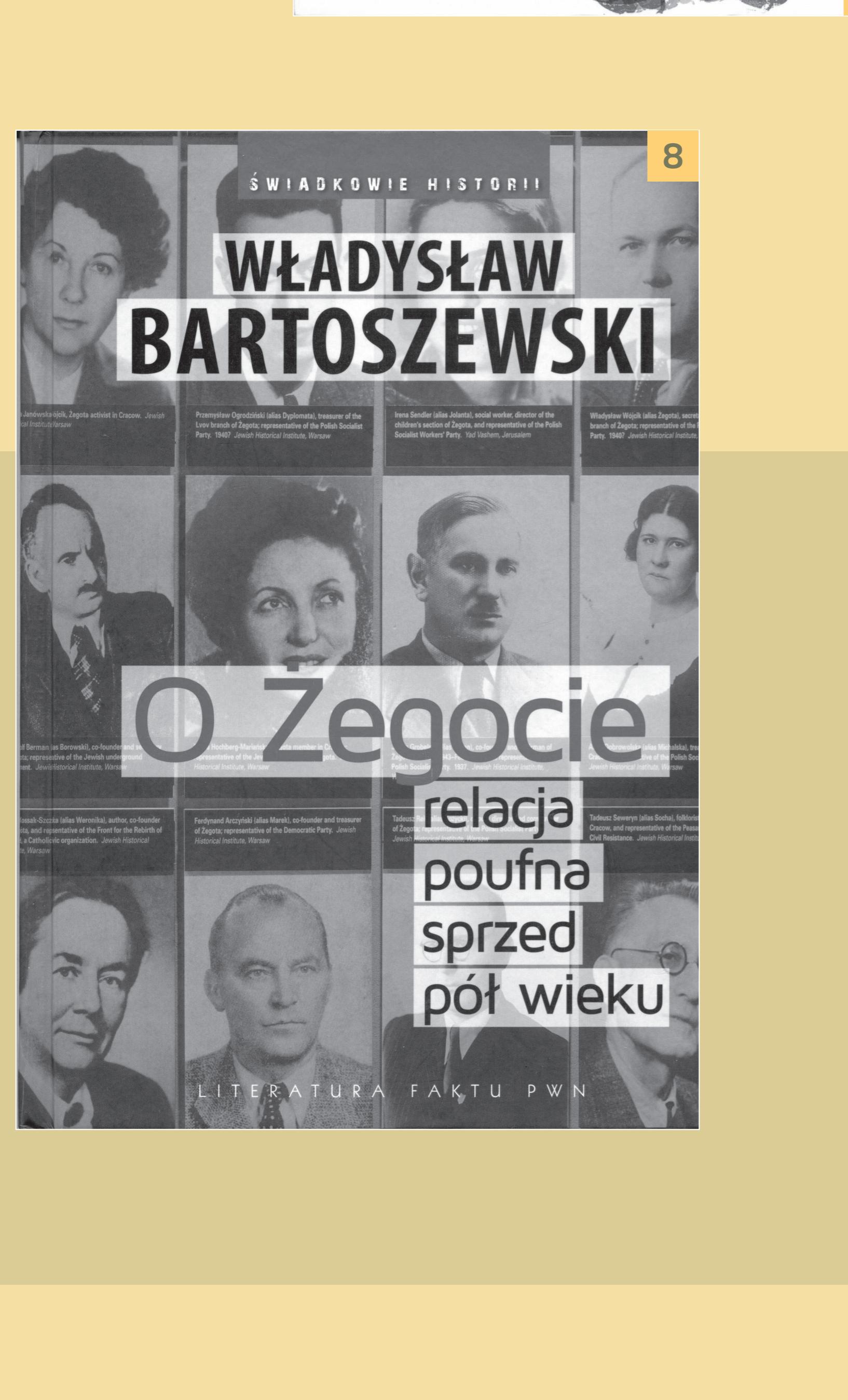
2

6

7

**Władysław
Bartoszewski:
Aus der
Geschichte
lernen?**

Aufsätze und Reden zur Kriegs- und
Nachkriegsgeschichte Polens
Mit einem Vorwort von Stanisław Lem

dtv

Zeitgeschichte

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

Sopot

MUZEUM
SOPOTU

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

1

Od września 1990 do marca 1995 r. Władysław Bartoszewski pełnił funkcję ambasadora w Austrii. W 1995 r. objął urząd ministra spraw zagranicznych. 28 kwietnia 1995 r. wygłosił przemówienie na połączonej sesji niemieckiego Bundestagu i Bundesratu z okazji 50. rocznicy zakończenia II wojny światowej. W latach 1997–2001 był senatorem i marszałkiem-seniorzem IV kadencji, przewodniczącym Senackiej Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej. Urząd szefa dyplomacji sprawował ponownie od lipca 2000 do października 2001 r. W listopadzie 2007 r. został powołany przez premiera Donalda Tuska na sekretarza stanu i pełnomocnika ds. dialogu międzynarodowego.

From September 1990 to March 1995, Władysław Bartoszewski was Polish ambassador to Austria. In 1995, he was minister of foreign affairs. On 28 April 1995, he delivered a speech during the joint session of the Bundestag and Bundesrat on the occasion of the 50th anniversary of the ending of World War II. In the years 1997–2001, he was a senator and Senior Senate Speaker of the fourth term, and chaired the Senate Foreign Affairs and European Integration Commission. He served again as the head of the Polish diplomacy from July 2000 to October 2001. In November 2007, prime minister Donald Tusk appointed him as secretary of state and plenipotentiary for international dialogue.

1. Podczas wręczania Polsko-Niemieckiej Nagrody Naukowej Copernicus, 2008 r. / During the Copernicus Award ceremony, 2008 r.
zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

Niemiec Helmutem Kohlem i kanclerzem Austrii Wolfgangiem Schüsselem – podczas jednego z tradycyjnych wspólnych urlopów w austriackim St. Gilgen / Unofficial diplomatic: Władysław and Zofia Bartoszewski with their friends: German Chancellor Helmut Kohl and Austrian Chancellor Wolfgang Schüssel during their traditional joint holidays in St. Gilgen

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

2. Urlop w okolicy austriackiego St. Gilgen / During a vacation around St. Gilgen in Austria
zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

3. Wystąpienie na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku w 1995 r. / Speech in the United Nations in New York in 1995
zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

4. Wystąpienie podczas specjalnej sesji Bundestagu i Bundesratu z okazji 50. rocznicy zakończenia II wojny światowej 28 kwietnia 1995 r. w Bonn / Speech during the special session of Bundestag and Bundesrat in Bonn, commemorating the end of the Second World War, 28 April 1995

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

5. Dyplomacja nieoficjalna: Władysław i Zofia Bartoszewscy z przyjaciółmi – kanclerzem

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

8. Okładka książki autorstwa Władysława Bartoszewskiego / Władysław Bartoszewski's book cover
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

9. Dyplom honorowego obywatela Państwa Izrael / Certificate of Honorary Citizenship of the State of Israel

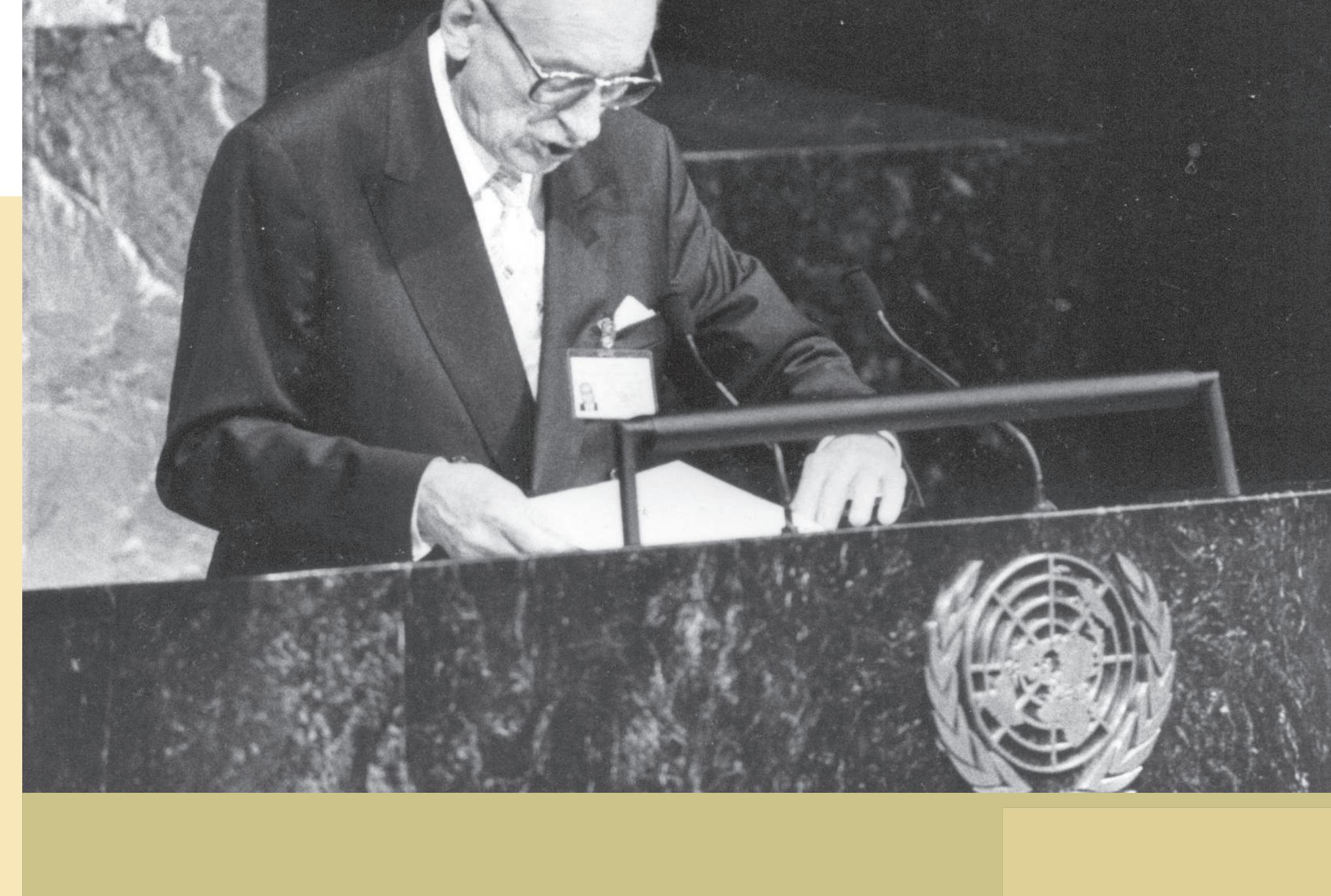
Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

10. Z kanclerzem Niemiec Helmutem Kohlem podczas uroczystości wręczenia Wielkiego Krzyża z Gwiazdą Orderu Zastugi RFN,

2 lipca 1997 r. w Bonn / With German Chancellor during the ceremony of receiving the Grand Cross of the Order of Merit of the Federal Republic of Germany,

2 July 1997, Bonn

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

3

4

6

5

7

8

9

10

11

8

9

10

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

Władysław Bartoszewski był konsekwentnym orędownikiem pojęcia polsko-żydowskiego oraz polsko-niemieckiego, a jednocześnie przez swoją działalność publicystyczną i naukową dbał o zachowanie pamięci o dziedzictwie Polskiego Państwa Podziemnego, powstania warszawskiego oraz o zbrodniach totalitaryzmów: nazistowskiego i komunistycznego. Był wieloletnim przewodniczącym Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej, a w 2009 r. współzałożycielem Fundacji Auschwitz-Birkenau.

4 maja 2015 r. Władysław Bartoszewski spoczął na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

1. Władysław Bartoszewski, 2008 r.
zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

2. Przewodniczący Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej Władysław Bartoszewski z byłym więźniem Marianem Turskim i naczelnym rabinem Polski Michaelem Schudrichem podczas uroczystych obchodów 65. rocznicy wyzwolenia obozu Auschwitz-Birkenau / Chairman of the International Auschwitz Council, Władysław Bartoszewski, with a former prisoner, Marian Turski, and the Chief Rabbi of Poland, Michael Schudrich, during a celebration of the 65th Anniversary of the Liberation of the Auschwitz-Birkenau Concentration Camp

zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

3. Władysław Bartoszewski z prezydentem Niemiec Johannesem Rau, nadanie Krzyża Wielkiego Orderu Zasługi RFN w 2001 r. / Władysław Bartoszewski with the President of Germany, Johannes Rau. Ceremony of awarding the Grand Cross of the Order of Merit of the Federal Republic of Germany in 2001

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

4. Z ambasadorem Izraela, Zvi Rav-Nerem na uroczystości rocznicowej likwidacji Łódzkiego getta, 29 sierpnia 2014 r. / With Israeli Ambassador to Poland Zvi Rav-Ner during a celebration of the Anniversary of the Liquidation of the Łódź Ghetto, 29 August 2014

zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

5. Z byłym prezydentem RP na uchodźstwie, Ryszardem Kaczorowskim podczas Światowego Zjazdu Polskich Kombatantów w Warszawie, 2 września 2009 r. / With the former President of the Republic of Poland in exile, Ryszard Kaczorowski, during the World Congress of Polish Veterans in Warsaw, September 2, 2009

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

6. Ambasador Władysław Bartoszewski z Kurtem Skalnikiem u prezydenta Austrii Kurta Waldheima / Ambassador Władysław Bartoszewski and Kurt Skalnik visiting the President of Austria, Kurt Waldheim

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

7. Karykatura autorstwa Mariana Gomółki-Bagińskiego z 1993 r. Na niej ówczesny ambasador RP w Austrii Władysław Bartoszewski z licznymi wyróżnieniami / Caricature by Marian Gomółka-Bagiński from 1993 presenting the then ambassador of Poland in Austria, Władysław Bartoszewski, with numerous awards

zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

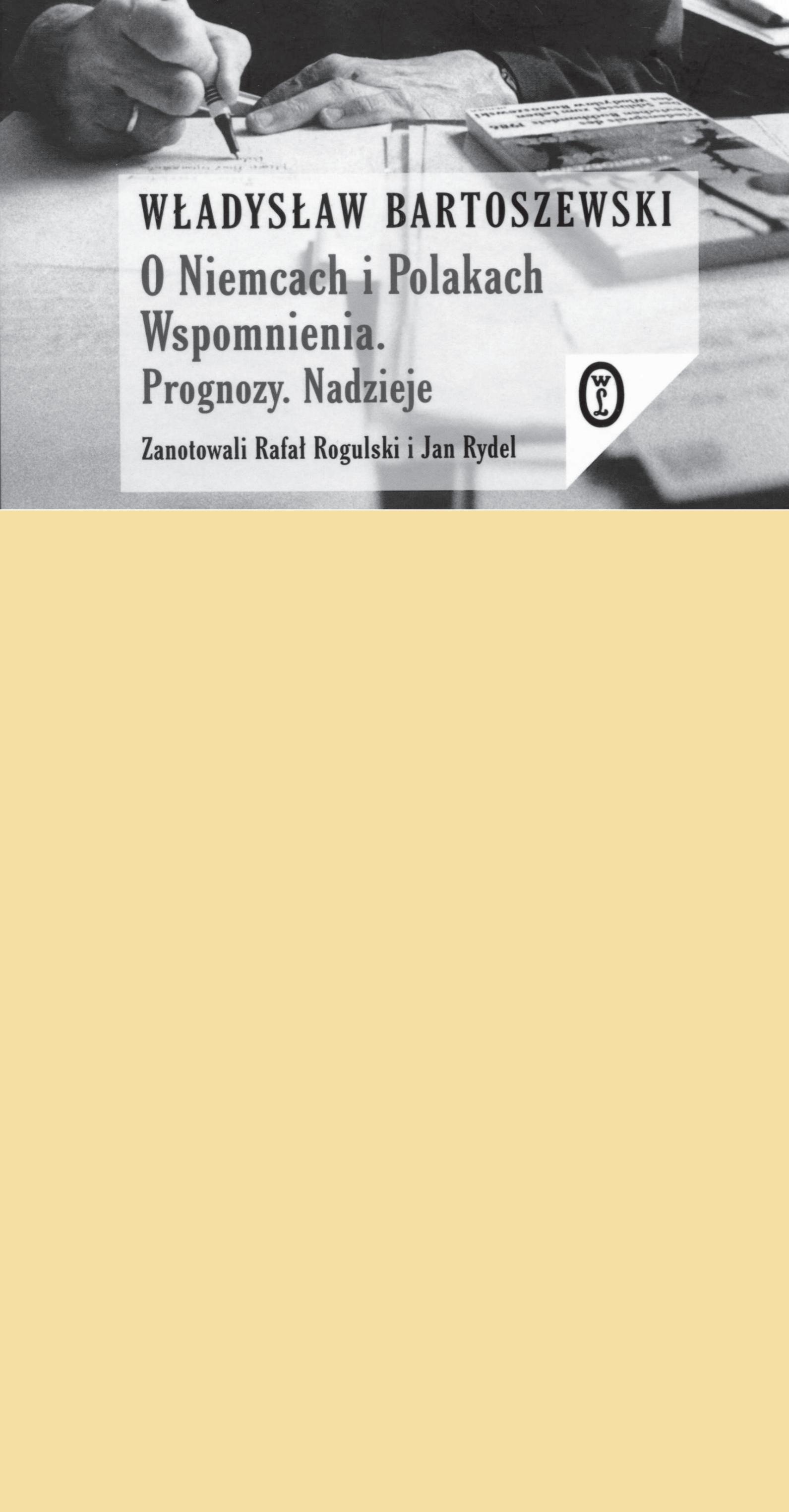
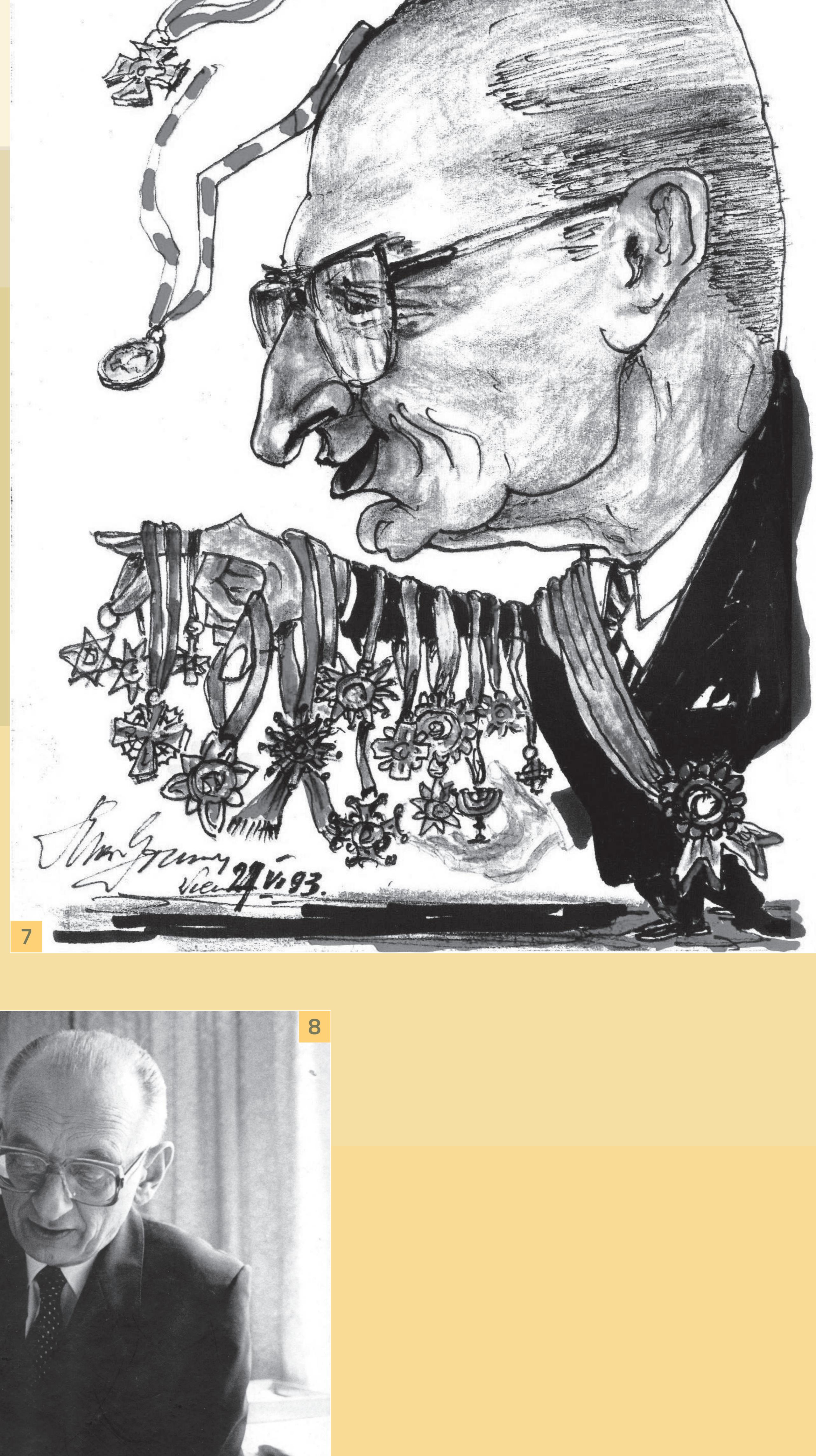
8. Okładka książki autorstwa Władysława Bartoszewskiego / Władysław Bartoszewski's book cover

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

9. Władysław i Zofia Bartoszewscy podczas odsłonięcia tabliczki pamiątkowej Wandy Makuch-Korulskiej (starszej siostry Zofii Bartoszewskiej) w Jad Waszem, 1995 r. / Władysław and Zofia Bartoszewski during the unveiling of a plaque commemorating Wanda Makuch-Korulska (the older sister of Zofia Bartoszewska) in Yad Vashem, 1995

zbiory M. Barcz / collection of M. Barcz

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM

UNDER THE SAME SUN

1

Władysław Bartoszewski pierwszy raz odwiedził Sopot jako młody chłopak. W 1934 r. wraz z ojcem przyjechał nad Morze Bałtyckie. Jedynym z punktów wyjazdu była wizyta w należącym wtedy do Wolnego Miasta Gdańsk kurortie. W późniejszym czasie prof. Bartoszewski wspierał założony na Wybrzeżu Ruch Młodej Polski. Od połowy lat 90. XX w. Władysław Bartoszewski wraz z żoną Zofią regularnie przyjeżdżał do Sopotu w okresie Wielkanocy. Mażonkowie zatrzymywali się w Domu Pracy Twórczej ZAiKS-u przy ul. Powstańców Warszawy. Spędzali ten czas aktywnie, na wizytach u przyjaciół i spotkaniach z czytelnikami. Do sopockiego kręgu bliskich osób prof. Władysława Bartoszewskiego należeli między innymi: Bogdan Borusewicz, Jacek Taylor, Aleksander i Katarzyna Hallowie oraz Jacek Karnowski.

W 2007 r. uchwałą Rady Miasta Sopotu nadano prof. Władysławowi Bartoszewskiemu tytuł Honorowego Obywatela Miasta. Pięć lat później, w 2012 r. z okazji 90. urodzin profesora odbył się koncert w wykonaniu Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot. Po śmierci Władysława Bartoszewskiego w sopockim Urzędzie Miejskim wyłożono księgę kondolencyjną. W 2017 r. odsłonięto tablicę poświęconą jego pamięci.

1. Podczas koncertu z okazji 90. urodzin w sopockim Sheratonie, 2012 r. / During concert on his 90th birthday in the Sheraton Hotel in Sopot, 2012

fot. J. Bartkowski / photo: J. Bartkowski

2, 3. Nadanie tytułu Honorowego Obywatela Sopotu, od lewej: przewodniczący Rady Miasta Sopotu Włodzimierz Augustyniak, prezydent Miasta Sopotu Jacek Karnowski, prof. Władysław Bartoszewski, 2007 r. / Ceremony of granting the title of Honorary Citizen of Sopot, from the left: Chairman of the City Council of Sopot Włodzimierz Augustyniak, President of Sopot Jacek Karnowski, Professor Władysław Bartoszewski, 2007

2

3

fot. Agencja Fotograficzna Kosycarz Foto Press / photo: Agencja Fotograficzna Kosycarz Foto Press

4. Podczas koncertu z okazji 90. urodzin w sopockim Sheratonie, 2012 r. / During a concert on his 90th birthday in the Sheraton Hotel in Sopot, 2012

fot. J. Bartkowski / photo: J. Bartkowski

5. Na wakacjach w Jastarnia, 1934 r. / On vacation in Jastarnia, 1934

Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Ossoliński National Institute

6. Z ojcem podczas wycieczki do Gdańsk, 1934 r. / With his father during an excursion to Gdańsk, 1934

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN / Museum of the History of Polish Jews Polin in Warsaw

7. Z Dalaj Laram podczas Międzynarodowej Konferencji „Solidarność dla przyszłości” z okazji 25 rocznicy wręczenia Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla, Gdańsk 2008 r. / With Dalai Lama during the International Conference Solidarity for the Future on the occasion of the 25th anniversary of the Nobel Peace Prize being awarded to Lech Wałęsa, Gdańsk 2008

fot. Agencja Fotograficzna Kosycarz Foto Press / photo: Agencja Fotograficzna Kosycarz Foto Press

4

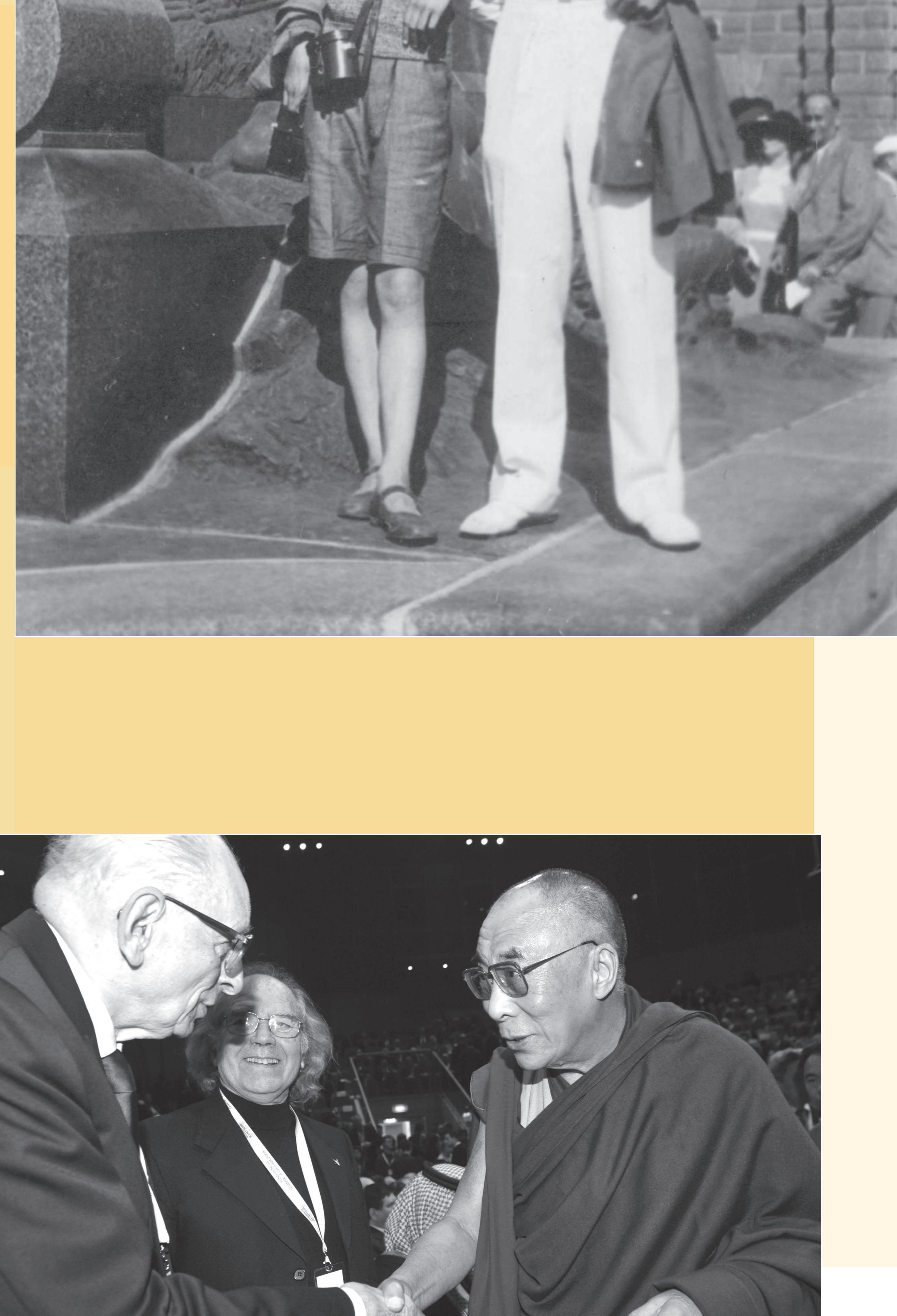
5

6

7

5

6

7

Muzeum Sopotu / The Museum of Sopot
ul. Poniatowskiego 8, 81-724 Sopot
www.muzeumsopotu.pl

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.

WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI

POD TYM SAMYM NIEBEM / UNDER THE SAME SUN

HISTORIAN
JOURNALIST
SECRETARY OF STATE

AMBASADOR
PISARZ

SEKRETARZ STANU

AMBASSADOR

PUBLICYSTA

SENATOR

DIPLOMAT

HISTORYK

SPRAWIEDLIWY WŚRÓD NARODÓW ŚWIATA
KAWALER ORDERU ORŁA BIAŁEGO

DYPLOMATA
WRITER

POWSTANIEC
ŻOŁNIERZ AK

MINISTER
AK SOLDIER

SENATOR
REDAKTOR

POLITICIAN
RIGHTEOUS AMONG THE NATIONS

INSURGENT
POLITYK

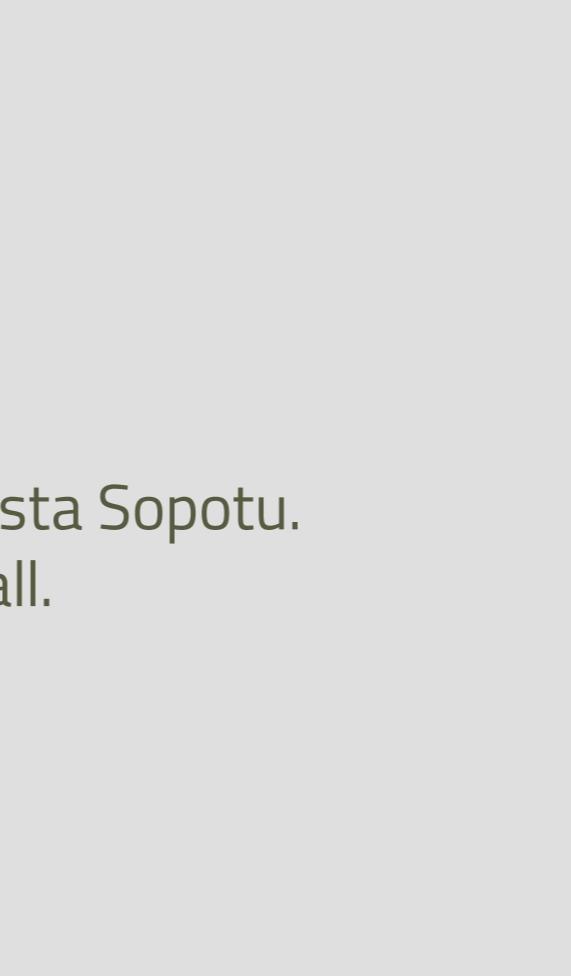
teksty / written by:
Mariusz Kubik
Karolina Babicz-Kaczmarek

współpraca / co-operation:
Marcin Barcz

projekt / layout:
Małgorzata Gliwińska-Radwańska

korekta / Polish proofreading:
Piotr Salewski

organizator / organiser:

partnerzy / partners:

Wystawa dofinansowana przez Gminę Miasta Sopotu.
Exhibition co-financed by the Sopot City Hall.